Załącznik nr 1 do Uchwały Zarządu PBS w Gostyniu
Nr 162/VII/2020 z dnia 08.07.2020 roku

Spółdzielcza Grupa Bankowa

Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału

Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu

według stanu na 31.12.2019 roku

Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Nadzorczej PBS w Gostyniu
Nr 31/VII/2020 z dnia 09.07.2020

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu, którego siedziba znajduje się w Gostyniu przy ulicy 1 Maja 18. Bank wpisany jest do KRS przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda, IX Wydział Gospodarczy KRS pod nr 0000023943. PBS w Gostyniu posiada Nr statystyczny REGON 000505059 oraz NIP 696-10-02-954. Bank przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym według stanu na 31.12.2019 roku. Działalność prowadzona jest w złotych oraz w walutach wymienianych.
Bank prowadzi działalność zgodnie ze statutem na terenie województwa wielkopolskiego.
W 2019 roku Bank prowadził działalność poprzez:

- Centrale w Gostyniu,
- Oddział w Borku Wielkopolskim,
- Oddział w Pogorzeli,
- Oddział w Piaskach,
- Filię w Pępowie,
- Filię w Krobi,
- Punkt Kasowy ul. Łokietka 1 w Gostyniu,
- Punkt Kasowy ul. Słowackiego 73 w Gostyniu,
- Punkt Kasowy ul. Górna 22 w Gostyniu.

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Gostyniu należy do Zrzeszenia SGB Bank S.A. w Poznaniu.
Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności jego uczestników.
Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.
Bank nie prowadzi działalności handlowej.
Bank nie posiada udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.
Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

Nazwa podmiotu	*Kwota zaangażowania*	*Przedmiot działalności*	*Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza fundusze własne Banku*
SGB - Bank S.A. w Poznaniu	2 150 600,00 zł	Pozostałe pośrednictwo pieniężne	Nie pomniejsza
Spółdzielczy System Ochrony SGB	1 000,00 zł	Szacowanie, kontrola i monitorowanie ryzyka działalności członków, wykonywanie audytu wewnętrznego wobec członków oraz udzielania pomocy finansowej	Nie pomniejsza
Macif Życie TUW	250,00 zł	Ubezpieczenia na życie	Nie pomniejsza
PartNet sp. z o.o.	65 100,00 zł	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	Nie pomniejsza

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych[1] w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5%;
4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych[2] od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 35%;
5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym[3];
5) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 200% uznanego kapitału;
3) ograniczenie wysokości kredytu poprzez stosownie jednostkowych limitów dotyczący poziomu zaangażowań dla poszczególnych produktów kredytowych;
4) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;

[1] Według wartości bilansowej brutto.

[2] Według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek.

[3] Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

5) angażowanie się Banku w finansowanie Jednostek Samorządu Terytorialnego maksymalnie do 20% ich udziału w kredytach ogółem.

Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 3% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 90% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:

Warunki		
dochód netto wnioskodawcy	***okres kredytowania***	***Maksymalny poziom DtI***
dochód ≤ PWN	okres ≤ 1 rok	55%
dochód ≤ 2*PWN		60%
Bez ograniczeń		60%
dochód ≤ PWN	1 rok < okres ≤ 5 lat	55%
dochód ≤ 2*PWN		60%
Bez ograniczeń		60%
dochód ≤ PWN	5 lat < okres ≤ 10 lat	45%
dochód ≤ 2*PWN		55%
Bez ograniczeń		55%
dochód ≤ PWN	10 lat < okres ≤ 20 lat	45%
dochód ≤ 2*PWN		55%
Bez ograniczeń		55%
dochód ≤ PWN	20 lat < okres ≤ 25 lat	40%
dochód ≤ 2*PWN		50%
Bez ograniczeń		50%

2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
   a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych;
   b) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej.
3) stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat;
4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
   a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
   b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 2% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 10% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat;
2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:

Warunki		
dochód netto wnioskodawcy	***okres kredytowania***	***Maksymalny poziom DtI***
dochód ≤ PWN	okres ≤ 1 rok	55%
dochód ≤ 2*PWN		60%
Bez ograniczeń		60%
dochód ≤ PWN	1 rok < okres ≤ 5 lat	55%
dochód ≤ 2*PWN		60%
Bez ograniczeń		60%
dochód ≤ PWN	5 lat < okres ≤ 10 lat	45%
dochód ≤ 2*PWN		55%
Bez ograniczeń		55%
dochód ≤ PWN	10 lat < okres ≤ 20 lat	45%
dochód ≤ 2*PWN		55%
Bez ograniczeń		55%
dochód ≤ PWN	20 lat < okres ≤ 25 lat	40%
dochód ≤ 2*PWN		50%
Bez ograniczeń		50%

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
2) racjonalizację kosztów;
3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zrządzanie ryzykiem operacyjnym;

3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:
1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
1) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia" wynoszącym 30 dni;
2) realizowanie strategii finansowania;
3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami[4] poziomie;
6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów[5] powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu[6] na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów[7] nad skumulowanymi pasywami[8] w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku[9];
8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności[10] (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
9) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur

[4] Zgodnie z Umową Systemu Ochrony;
[5]Wartość kredytów obliczona jako: kwota nominalna kapitału kredytu (dla kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystanego kapitału) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa
[6] Wyznaczonej w oparciu o zestawienie luki płynności, o którym mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.
[7] Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi otrzymanymi.
[8] Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi.
[9] Kumulując aktywa i pasywa począwszy od ostatniego przedziału.
[10] O której mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 75% pasywów ogółem;
2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 8% funduszy własnych dla ryzyka przeszacowania oraz 3% funduszy własnych dla ryzyka bazowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 4% sumy bilansowej;
3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
   a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
   b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;

4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Ryzyko kapitałowe

Bank zobowiązany jest do utrzymywania:
1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
   a) kapitał regulacyjny,
   b) kapitał wewnętrzny;
3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej:
   a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
   b) współczynnik kapitału Tier I – 6%,
   c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.

Po uwzględnieniu buforu kapitałowego: zabezpieczającego i ryzyka systemowego oraz okresów przejściowych, a także dodatkowego bufora dla łącznego współczynnika kapitałowego Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe na poziomie:
1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I od 2019 – 10%;
2) współczynnik kapitału Tier I od 2019 – 11,5%;
3) łączny współczynnik kapitałowy od 2019 – 14,5%.

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny.

W przypadku niespełnienia współczynników kapitałowych powiększonych o bufor zabezpieczający, antycykliczny oraz ryzyka systemowego, Bank przygotowuje plan ochrony kapitału, który przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego w terminie 5 dni roboczych od dnia, w którym stwierdził, że nie spełnia tego wymogu.
Plan ochrony kapitału obejmuje:
1) przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans;
2) środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych;
3) plan podwyższenia funduszy własnych w celu podwyższenia współczynników kapitałowych do wymaganego poziomu i przewidywany okres, w jakim to nastąpi.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:
1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14,5%;
4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 11,5%;
5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 10%;
6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 91,25%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9%;
7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby fundusz zasobowy stanowił 95% funduszy Tier I;
8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
9) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;

10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3, 4 i 5;
12) nieangażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:
1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
2) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
3) dążenie i dbałość o:
   a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
   b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
   c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
   d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

Ryzyko biznesowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka biznesowego obejmują:
1) kontynuowanie obecnej działalności z założeniem zrównoważonego rozwoju Banku;
2) stałe monitorowanie angażowania środków Banku w instrumenty finansowe, mogące nieść za sobą ryzyko dla działalności;
3) funkcjonowanie Banku w strukturze Zrzeszenia Banków Spółdzielczych;
4) doskonalenie umiejętności dotyczącej planowania wyników finansowych banków;
5) ocena ryzyka wyniku finansowego i wpływ produktów bankowych na to ryzyko;
6) prowadzenie działań mających na celu prawidłowe zarządzanie aktywami i pasywami w celu ustalenia optymalnego wyniku finansowego;
7) opracowywanie planu finansowego biorącego pod uwagę zarządzanie wszystkimi istotnymi ryzykami;
8) podnoszenie wiedzy pracowników dotyczącej oceny zdolności kredytowej klientów oraz rozpoznawania czynników rynkowych, które mogą wpływać na taką ocenę;
9) ocena ryzyka kredytowego dotycząca wdrażania nowych produktów;
10) prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka cyklu gospodarczego w ramach prawidłowego zarządzania aktywami i pasywami;
11) ustalenie bezpiecznych limitów kredytowych na podstawie danych historycznych i monitorowanie ich;
12) bezpieczne i zdywersyfikowane zaangażowanie w różne branże.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) stałą identyfikacje ryzyka w prowadzonej przez Bank działalności (dokładne identyfikowanie ryzyka biznesowego oraz dokonywanie jego pomiaru we wszystkich aspektach);
2) okresowy monitoring i analizę zmian rynkowych;
3) okresową analizę działania konkurencji;
4) monitorowanie stopnia wykonania planu finansowego i założeń zawartych w strategii działania;
5) realizacje celów strategicznych zawartych w pozostałych ryzykach istotnych.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
2) na drugi poziom składa się:
   a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych,
   b) działalność komórki do spraw zgodności.
3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku struktura organizacyjną:

1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują wszystkie komórki prócz tych, które zostały wymienione na poziomie drugim,
2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
   a) Kierownik Zespołu ds. Ryzyk i Analiz,
   b) Kierownik Zespołu Analiz Kredytowych,
   c) Administrator Bezpieczeństwa Informacji,
   d) Główny Księgowy,
   e) Koordynator PPPiFT,
   f) Stanowisko ds. Ochrony Osób i Mienia..

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków, przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

Ryzyko kredytowe

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w dwóch aspektach:
1) ryzyka pojedynczej transakcji;
2) ryzyka portfela kredytowego.

Na proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji składa się:
1) w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem:
   a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
   b) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
2) w ramach identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu:
   a) ocena zdolności kredytowej i jakości zaproponowanego zabezpieczenia,
   b) wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej;
3) w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
   a) badanie terminowości spłat zaangażowań klientów wobec Banku,
   b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
   c) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna" kategorii ryzyka,
   d) badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe;
   e) ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń.

W ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank:
1) stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych;
2) ogranicza wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań;
3) stosuje odpowiedni podział zadań i kompetencji w procesach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz w podejmowaniu decyzji kredytowych.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:
1) opracowaniu polityki kredytowej Banku, w tym określeniu docelowych grup klientów i oferowanych produktów;
2) ustaleniu pożądanej struktury portfela kredytowego;
3) zapewnieniu odpowiedniego poziomu dywersyfikacji ryzyka kredytowego;
4) wprowadzaniu mechanizmów ograniczających ryzyko kredytowe w tych obszarach, w których posiadanie przez Bank nadmiernych koncentracji (podmiotowych, branżowych) wynika ze specyfiki prowadzonej działalności;
5) identyfikacji i pomiarze ryzyka poprzez:
   a) ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
   b) ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
   c) ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
   d) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
   e) ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
   f) ocenę udziału kredytów restrukturyzowanych w portfelu kredytowym,
   g) ocenę wskaźnika Texas,

h) monitorowanie kredytów zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
i) analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79, 79a ustawy Prawo bankowe,
j) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
k) ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
l) przeprowadzaniu testów warunków skrajnych;

6) monitorowaniu i kontroli stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
7) monitorowaniu skuteczności działań windykacyjnych;
8) ustaleniu adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
9) stosowaniu odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
   a) opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych, w tym dotyczących:
      – zarządzania ryzykiem koncentracji,
      – zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
      – zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych,
   b) stosowaniu limitów koncentracji zaangażowań,
   c) badaniu stopnia przestrzegania wprowadzonych limitów i standardów postępowania (funkcja kontroli).

W przypadku wystąpienia wzrostu poziomu ryzyka w portfelu kredytowym Bank identyfikuje przyczynę. Po zidentyfikowaniu przyczyn wzrostu poziomu ryzyka Bank powinien rozważyć podjęcie następujących działań:

1) ograniczenie kwoty zaangażowań poprzez wprowadzenie ostrzejszych limitów;
2) ograniczenie skali całej akcji kredytowej Banku lub w odniesieniu do wybranych oddziałów, produktów, grupy klientów;
3) zwiększenie stopnia adekwatności zabezpieczeń;
4) restrukturyzowanie zadłużenia;
5) doskonalenie standardów kredytowych i systemu kontroli wewnętrznej;
6) zweryfikowanie polityki kredytowej;
7) podejmowanie innych zindywidualizowanych działań zależnych od skali i rodzaju stwierdzonego zagrożenia.

W zakresie ryzyka kredytowego testy warunków skrajnych polegają na:

a) ustaleniu planowanych wartości obliga kredytowego na kolejny rok (zgodne z planem finansowym),
b) ustaleniu średniego wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej w obligu za ostatni rok,
c) w zależności od prognoz rozwoju sytuacji makroekonomicznej założenie sytuacji skrajnej w postaci:
   - wariant I – zwiększenie wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej o wielkość 200 p.b.,
   - wariant II – zwiększenie wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej do wysokości maksymalnego dopuszczalnego wskaźnika kredytów zagrożonych w Banku tj. 5%,
   - wariant III – zwiększenie wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej do wysokości najbardziej aktualnego na datę analizy średniego wskaźnika kredytów zagrożonych w SSO SGB,
d) założenia niepełnej (pogarszającej się) skuteczności windykacji i uznaniu, że 20%, 35%, 50% lub 100% kredytów w sytuacji zagrożonej w konsekwencji stanie się stratami (strata netto = strata brutto), (po uwzględnieniu wariantu I, II, III)
e) ustaleniu wartości strat wynikającej z założeń testu warunków skrajnych,
f) porównaniu wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko kredytowe w roku, z wielkością szacowanych w ramach testu strat.

W zakresie ryzyka koncentracji testy warunków skrajnych polegają na dokonaniu obliczeń dla koncentracji branżowej, w następujący sposób:

1) ustaleniu planowanych wartości obliga kredytowego dla danej branży na kolejny rok poprzez zwiększenie o obliczony współczynnik,

2) ustaleniu średniego wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej w ramach danej branży za ostatni rok,
3) w zależności od prognoz rozwoju sytuacji makroekonomicznej założenie sytuacji skrajnej w postaci:
   a) zwiększenia wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej w 3 branżach dominujących w portfelu Banku o wielkość 200 p.b.,
   b) założenia niepełnej skuteczności windykacji (lub spadku rynkowej wartości zabezpieczeń) i uznaniu, że 20% kredytów w sytuacji zagrożonej dla danej branży w konsekwencji stanie się stratami (strata netto = strata brutto), (po uwzględnieniu wzrostu o wielkość 200 p.b.),
4) ustaleniu wartości strat wynikającej z założeń testu warunków skrajnych,
5) porównaniu wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko koncentracji z wielkością szacowanych w ramach testu strat.

W zakresie ryzyka koncentracji testy warunków skrajnych polegają na dokonaniu testu dla koncentracji zabezpieczeń, w następujący sposób:

1) spadek wartości, a tym samym ewentualnej skuteczności przyjętych zabezpieczeń
2) założenie sytuacji skrajnej w postaci:
   a) spadek wartości zabezpieczeń względem kredytów zagrożonych o 50%,
   b) wyliczany jest dodatkowy koszt poprzez obliczenie straty wynikającej z nieodzyskania 50% kapitału kredytów zagrożonych,
3) porównaniu wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko koncentracji z wielkością szacowanych w ramach testu strat.

W zakresie ryzyka koncentracji testy warunków skrajnych polegają na dokonaniu testu dla koncentracji dużych ekspozycji, w następujący sposób:

1) ustaleniu wartości dużych ekspozycji według stanu na koniec roku,
2) ustaleniu średniego wskaźnika kredytów zagrożonych za okres ostatnich 5 lat,
3) w zależności od prognoz rozwoju sytuacji makroekonomicznej założenie sytuacji skrajnej w postaci:
   - konieczność przeklasyfikowania o wartość wskaźnika uzyskaną ze wzoru (średni wskaźnik kredytów zagrożonych z ostatnich 5 lat x 20 - krotność) obligo dużych ekspozycji podmiotów sektora niefinansowego, jednak wartość nie mniejszą niż największe łączne zaangażowanie wobec pojedynczego pomiotu, do poszczególnych kategorii kredytów zagrożonych tj.:
     a) poniżej standardu,
     b) wątpliwe,
     c) stracone,
   - konieczność utworzenia rezerw celowych w wysokości: 20%, 50%, 100%, dla poszczególnych kategorii kredytów w sytuacji zagrożonej,
4) ustaleniu wartości strat wynikającej z założeń testu warunków skrajnych,
5) porównaniu wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko koncentracji z wielkością szacowanych w ramach testu strat.

W zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych testy warunków skrajnych polegają na dokonaniu testu w następujący sposób:

1) ustaleniu planowanych wartości obliga kredytowego w danej grupie detalicznych ekspozycji kredytowych na kolejny rok poprzez zwiększenie o współczynnik,
2) ustaleniu średniego wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej w ramach danej grupy w detalicznych ekspozycjach kredytowych za ostatni rok,
3) w zależności od prognoz rozwoju sytuacji makroekonomicznej założenie sytuacji skrajnej w postaci:
   - zwiększenia wskaźnika kredytów w sytuacji zagrożonej we wszystkich grupach detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu Banku o wielkość 200 p.b.,
   - założenia niepełnej skuteczności windykacji (lub spadku rynkowej wartości zabezpieczeń) i uznaniu, że 20%, 50% oraz 100% kredytów w sytuacji zagrożonej w danej grupie w konsekwencji stanie się stratami (strata netto = strata brutto), (po uwzględnieniu wzrostu o wielkość 200 p.b.),

4) ustaleniu wartości strat wynikającej z założeń testu warunków skrajnych, wartości strat wynikającej z założeń testu warunków skrajnych,
5) porównaniu wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko koncentracji zaangażowań z wielkością szacowanych w ramach testu strat.

Bank przeprowadza testy wrażliwości z zakresu ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie:
1) wpływ wzrostu stóp procentowych o 400 p.b. na adekwatność przyjętego przez Bank maksymalnego poziomu relacji wydatków do dochodów klienta;
2) wpływ wzrostu stóp procentowych o 400 p.b. na jakość portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz poziom rezerw celowych;
3) wpływ wzrostu stóp procentowych o 400 p.b. na poziom wskaźnika LtV.

Wyżej wymienione testy warunków skrajnych przeprowadzane są raz w roku.

Bank w ramach kwartalnych analiz przeprowadza testy warunków skrajnych według danych bilansowych na koniec danego kwartału z uwzględnieniem również planowanego wyniku finansowego na koniec bieżącego roku dla ryzyka:
1) kredytowego zgodnie z powyższymi założeniami,
2) koncentracji dużych ekspozycji zgodnie z powyższymi założeniami,
3) ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie – dokonując analizy wszystkich EKZH przy założeniu wzrostu stóp procentowych o 400 p.b. oraz jednoczesnym obniżeniu popytu na zakup nieruchomości, a tym samym spadku ich ceny rynkowej o 25%. Bank wyodrębnia łączną wartość ekspozycji, w których wskaźnik LTV przekracza 100% i oszacowuje wzrost poziomu pokrycia rezerwami w wysokości nie mniej niż 35%, 50% oraz 100%,
4) detalicznych ekspozycji kredytowych zgodne z powyższymi założeniami.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:
- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

Celem ograniczania ryzyka kredytowego Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Poziom limitów został dostosowany do akceptowalnego poziomu ryzyka określonego przez Radę Nadzorczą.

Wysokość limitów została określona na podstawie: historycznego kształtowania się struktury kredytów Banku, stopnia ryzyka związanego z poszczególnymi rodzajami kredytów, wysokości rezerw celowych, które wystąpiłyby w przypadku maksymalnego wykorzystania limitu, strategicznych celów biznesowych Banku; Bank dopuszcza ustalenie wysokości limitu powyżej poziomu wynikającego z danych historycznych, jeżeli obszar ryzyka, który podlega limitowaniu generuje niski poziom ryzyka kredytowego. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów są odpowiednio udokumentowane.
W przypadku wykorzystania limitu na poziomie powyżej 90% komórka monitorująca dokonuje wstępnej oceny ryzyka z tytułu ewentualnego jego przekroczenia i przedstawia właściwemu członkowi Zarządu propozycję działań, przy czym jeżeli sytuacja dotyczy przypadków określonych w Awaryjnym Planie Kredytowym, w pierwszej kolejności obowiązują zapisy Planu.
W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu podejmowane są działania polegające na:
1) dokonaniu przez komórkę monitorującą, analizy przyczyn przekroczenia limitu, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy, czy też jest wynikiem zmian strukturalnych, a przekroczenie ma charakter długotrwały;
2) określeniu przez komórkę monitorującą skali przekroczenia akceptowalnego poziomu ryzyka;

3) podjęciu przez Zarząd decyzji o podniesieniu limitu, niemniej jednak w granicach apetytu na ryzyko określonego przez Radę Nadzorczą – jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako akceptowalna;
4) podjęciu przez Zarząd działań opisanych powyżej jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako nieakceptowalna;
przy czym jeżeli sytuacja dotyczy przypadków określonych w Awaryjnym Planie Kredytowym, w pierwszej kolejności obowiązują zapisy Planu.

Raz w roku Bank przeprowadza weryfikację wielkości przyjętych limitów uwzględniającą czynniki makroekonomiczne oraz czynniki wewnętrzne, które zaistniały w Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji kredytowej realizowane jest poprzez określenie i przestrzeganie standardów kredytowych zawartych w obowiązujących w Banku niżej wymienionych regulacjach:

1) polityce kredytowej Banku – wyznaczającej ogólne kierunki rozwoju działalności kredytowej Banku, strategiczne branże i produkty kredytowe, a także strategicznych klientów Banku;
2) strategii zarządzania ryzykiem;
3) procedurach dotyczących poszczególnych produktów kredytowych – przeznaczonych dla pracowników kredytowych Banku, zawierających opis postępowania z wnioskiem kredytowym, określających wzorcowe wnioski, umowy, inne załączniki, a także spis dokumentacji niezbędnej do oceny wniosku o dany produkt kredytowy;
4) regulaminach dotyczących poszczególnych produktów kredytowych – przeznaczonych dla klientów, określających podstawowe warunki kredytowania;
5) metodykach dotyczących oceny zdolności kredytowej dla:
   a) osób fizycznych,
   b) podmiotów prowadzących działalność rolniczą,
   c) podmiotów gospodarczych prowadzących pełną sprawozdawczość finansową,
   d) podmiotów gospodarczych prowadzących uproszczoną sprawozdawczość finansową,
   e) jednostek samorządu terytorialnego,
   f) innych grup klientów, zawartych w regulacjach kredytowych.
6) regulaminie Komitetu Kredytowego – określającym szczegółowy tryb i zasady funkcjonowania tego Komitetu;
7) opracowanych zgodnie z wytycznymi Spółdzielni, zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych – określających ocenę terminowości spłat, ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej dla różnych grup klientów oraz wysokość tworzonych rezerw celowych z ewentualnym uwzględnieniem pomniejszeń podstawy ich naliczania;
8) regulaminie udzielania przez Bank kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, osobom i podmiotom wymienionym w art. 79, 79a ustawy Prawo bankowe;
9) zasadach stosowania prawnych form zabezpieczeń kredytów;
10) instrukcji prowadzenia monitoringu kredytowego w której, określono zasady oceny, weryfikacji i aktualizacji wartości zabezpieczeń.

Podstawową zasadą funkcjonującą w Banku przy podejmowaniu pozytywnej decyzji kredytowej jest posiadanie przez klienta zdolności do spłaty kredytu; przyjmowane zabezpieczenia traktowane są jako źródło spłaty kredytu, w przypadku gdy klient utracił zdolność do samodzielnej obsługi zadłużenia, tym samym jakość i skuteczność zabezpieczenia spłaty kredytu nie zastępuje konieczności posiadania przez klienta zdolności kredytowej, za wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy Prawo bankowe.

Jako zabezpieczenie spłaty udzielonych kredytów Bank przyjmuje następujące rodzaje zabezpieczeń:

1) w ramach zabezpieczeń rzeczywistych:
   a) hipotekę na nieruchomości,
   b) zastaw rejestrowy,
   c) przewłaszczenie rzeczy ruchomej,
   d) wpłatę określonej kwoty, spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe,
   e) blokada środków na rachunku w Banku lub innych bankach,

f) cesję wierzytelności z umów handlowych,
g) cesję wierzytelności z umów ubezpieczeniowych,
h) inne, zaakceptowane indywidualną decyzją przez Bank;

2) w ramach zabezpieczeń nierzeczywistych:
a) weksel własny i poręczenie wekslowe,
b) gwarancję,
c) poręczenie cywilne,
d) ubezpieczenie kredytobiorcy.

W procesie ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów, głównie w celu ograniczania ryzyka prawnego, jak również ryzyka braku zgodności, Bank dokłada szczególnej staranności w konstruowaniu umów z klientem.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom.
Zarząd Banku określa:

- limity wynikające z ustawy Prawo bankowe, rozporządzenia CRR oraz *„Zasad zarządzania ryzykiem koncentracji w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu”*:

W celu skuteczniejszego ograniczenia ryzyka, Bank częściowo przyjął limity na poziomie niższym od określonych przepisami prawa:
- w jeden podmiot lub podmioty powiązane – maksymalnie 20% uznanego kapitału;
- wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko – maksymalnie 20% kapitału podstawowego Tier I.

- limit istotnych i dużych zaangażowań ustalane jako procentowy stosunek do kapitału uznanego Banku:

–	łączna wartość dużych ekspozycji	200,0%
–	łączna wartość istotnych ekspozycji	200,0%

- limity zaangażowań w podmioty – rozumiane jako wyrażony w procentach maksymalny możliwy udział struktury kredytów w obligu kredytowym, dla podmiotów niefinansowych, w ramach ogólnego portfela:

–	Przedsiębiorstw i spółek państwowych	0,0%
–	Przedsiębiorstw i spółek prywatnych i spółdzielnie	10,0%
–	Przedsiębiorców indywidualnych	13,0%
–	Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST)	25,0%
–	Rolników indywidualnych	90,0%
–	Osoby prywatne	25,0%

- limit branży – rozumiany jako wyrażony w procentach maksymalny, możliwy udział kredytów udzielonych kredytobiorcom działającym w tej samej branży w funduszach własnych Banku:

–	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	630,0%
–	Górnictwo i wydobywanie	x
–	Przetwórstwo przemysłowe	10,0%
–	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	x
–	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	x
–	Budownictwo	25,0%
–	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	55,0%

–	Transport i gospodarka magazynowa	10,0%
–	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	x
–	Informacja i komunikacja	x
–	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30,0%
–	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	x
–	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	X
–	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	x
–	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	170,0%
–	Edukacja	x
–	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	x
–	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	x
–	Pozostała działalność usługowa	x
–	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	x
–	Organizacje i zespoły eksterytorialne	x
–	Inne (w tym osoby prywatne)	180,0%

- limit zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia - rozumiane jako wyrażony w procentach maksymalny możliwy udział kredytów w funduszach własnych Banku:

–	weksel własny i poręczenie wekslowe	430,0%
–	poręczenie cywilne	25,0%
–	zastaw rejestrowy	1,5%
–	przewłaszczenie	25,0%
–	blokada lokaty	1,0%
–	kaucja	1,0%
–	cesja wierzytelności	20,0%
–	hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	60,0%
–	hipoteka pozostała	380,0%
–	gwarancja	0,5%
–	ubezpieczenie kredytu	60,0%
–	pozostałe zabezpieczenia	35,0%
–	ekspozycje niezabezpieczone	8,0%

- jednostkowe limitów dla podmiotów finansowych i niefinansowych:

–	Kredyty na działalność gospodarczą	4 500 000,00 zł
–	Kredyty preferencyjne na finansowanie działalności rolniczej	4 000 000,00 zł
–	Kredyty preferencyjne na finansowanie działalności rolniczej - działy specjalne produkcji rolnej	4 000 000,00 zł
–	Kredyty preferencyjne na finansowanie działalności rolniczej - przetwórstwo rolno-spożywcze	4 000 000,00 zł
–	Kredyty konsumencki	255 500,00 zł
–	Kredyt mieszkaniowy	700 000,00 zł
–	Pożyczka hipoteczna	500 000,00 zł
–	Kredyt dla JST	15 000 000,00 zł
–	Gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie	250 000,00 zł
–	Kredyt dla podmiotu finansowego w stosunku do funduszy własnych	20,0%

W indywidualnych przypadkach Zarząd może podjąć w ramach posiadanych kompetencji decyzję kredytową o przekroczeniu ustalonych limitów jednostkowych.
Podjęcie decyzji kredytowej skutkującej przekroczeniem ustalonych limitów jednostkowych następuje w oparciu o przygotowaną w formie pisemnej: analizę dotychczasowej współpracy z kredytobiorcą, analizę ekonomiczno – finansową osiąganych przez kredytobiorcę wyników, skuteczność i wartość

proponowanych zabezpieczeń. Decyzje kredytowe skutkujące przekroczeniem ustalonych limitów jednostkowych winny być odnotowane w Arkuszu oceny klienta oraz zarejestrowane po jej podjęciu, w Rejestrze przekroczeń prowadzonym przez Zespół ds. Ryzyk i Analiz. Rejestr przekroczeń prezentowany jest Zarządowi Banku w okresach kwartalnych. Ponadto takie przypadki powinny zostać zarejestrowane w Rejestrze odstępstw kredytowych.

- limity zaangażowań w jednorodny instrument finansowy – rozumiane jako wyrażony w procentach maksymalny możliwy udział kredytów do obliga kredytowego ogółem.

–	Kredyty obrotowe	15,0%
–	Kredyty w rachunku bieżącym	8,0%
–	Limit w ROR	0,5%
–	Kredyt w rachunku karty kredytowej	0,5%
–	Kredyt na zakup papierów wartościowych	x
–	Kredyty inwestycyjne (bez JST)	80,0%
–	Kredyty inwestycyjne JST	25,0%
–	Kredyty na cele konsumpcyjne	9,0%
–	Kredyty na zakupy ratalne	x
–	Pozostałe kredyty konsumpcyjne	x
–	Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	20,0%
–	Kredyty na nieruchomości komercyjne i pozostałe	11,0%

- pozostałe limity związane z finansowaniem nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie - które szczegółowo zostały opisane w *„Zasadach zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonym hipotecznie w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu”* oraz detalicznymi ekspozycjami kredytowymi - które szczegółowo zostały opisane w *„Zasadach zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu”*.

–	EKZH w sumie bilansowej	55,0%
–	EKZH w funduszach własnych netto	650,0%
–	EKZH w obligu kredytowym	90,0%
–	Udział EKZH osób fizycznych w portfelu kredytowym	20,0%
–	Udział EKZH działalności rolniczej w portfelu kredytowym	85,0%
–	Udział EKZH przed. prywatne i spółdzielnie w portfelu kredytowym	7,0%
–	Udział EKZH przedsiębiorców indywidualnych w portfelu kredytowym	15,0%
–	Udział EKZH fundusze i fundacje w portfelu kredytowym	0,5%
–	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, których okres kredytowania przekracza 5 lat, w portfelu kredytów ogółem	85,0%
–	Udział EKFN osób fizycznych w portfelu kredytowym	15,0%
–	Udział EKFN działalności rolniczej w portfelu kredytowym	55,0%
–	Udział EKFN przed. prywatne i spółdzielnie w portfelu kredytowym	6,0%
–	Udział EKFN przedsiębiorców indywidualnych w portfelu kredytowym	6,0%
–	Udział EKFN fundusze i fundacje w portfelu kredytowym	0,5%
–	Udział ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości, których okres kredytowania przekracza 5 lat, w portfelu kredytów ogółem	65,0%

–	Kredyty gotówkowe w sumie bilansowej	4,0%
–	Limity w ROR w sumie bilansowej	0,2%
–	Karty kredytowe w sumie bilansowej	0,5%
–	Zobowiązania pozabilansowe w sumie bilansowej	1,0%
–	Udział DEK zagrożonych w portfelu DEK (bilansowych)	2,0%
–	Udział DEK (bilansowych i pozabilansowych) w sumie bilansowej	8,0%
–	Udział DEK (bilansowych) w kredytach ogółem	9,0%

- Limity związane z apetytem na ryzyko.

–	Maksymalny poziom wskaźnika należności zagrożonych w obligu kredytowym	5,0%
–	Minimalny poziom wskaźnika orezerwowania	35,0%
–	Udział kredytów ogółem w aktywach ogółem	65,0%

Ryzyko płynności

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

a) płynności dziennej,
b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
   - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
   - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
   - analizę wskaźników płynnościowych,
   - ocenę poziomu aktywów płynnych,
   - testy warunków skrajnych.

Głównym źródłem finansowania działalności Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu są depozyty podmiotów sektora niefinansowego. Dodatkowym źródłem finansowania jest możliwość zaciągnięcia kredytu w Banku Zrzeszającym. Bank ogranicza udział środków dużych deponentów w bazie depozytowej. Główne źródło finansowania stanowią środki osób fizycznych po akceptowalnej cenie.
Funkcje skarbowe oraz funkcje zarządzania związane z płynnością, są wykonywane wyłącznie i całkowicie w centrali Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu, co powoduje iż są w pełni scentralizowane.

PBS w Gostyniu jest zrzeszony z SGB Bankiem S.A. oraz w dniu 23.11.2015 roku przystąpił do Spółdzielczego Systemu Ochrony.

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Gostyniu jest zobowiązany do posiadania wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym oraz posiada limit kredytu w rachunku bieżącym, który zabezpiecza wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego.

W celu identyfikacji zwiększającego się ryzyka, rosnącego zapotrzebowania na płynność, stworzenia możliwości wczesnego podejmowania działań w celu ograniczania ryzyka Bank wprowadza zestaw wskaźników lub sytuacji wczesnego ostrzegania.
Na wskaźniki wczesnego ostrzegania składają się:

1) wykorzystanie ustanowionych limitów na poziomie 90% i wyższym;
2) spadek depozytów, w podziale na grupy z tą różnicą, że depozyty bieżące i terminowe pozostałych podmiotów sektora niefinansowego ujęte są w jedną grupę, licząc m/m powyżej 5% z wyjątkiem sytuacji uzasadnionych sezonowością;
3) wzrost depozytów, licząc m/m powyżej 20% z wyjątkiem sytuacji uzasadnionych sezonowością;
4) wzrost udzielonych pozabilansowych zobowiązań finansowych dotyczących finansowania (kredyty w rachunkach bieżących i ROR) licząc m/m powyżej 20%;

5) wzrost poziomu wykorzystywania udzielonych pozabilansowych zobowiązań finansowych dotyczących finansowania (kredyty w rachunkach bieżących i ROR – spadek udziału „osadu" na niewykorzystanych zobowiązaniach pozabilansowych) licząc m/m powyżej 20%;
6) wzrost kredytów przeterminowanych (tj. z przeterminowaniem spłaty powyżej 30 dni) kwartał/ kwartału 20%;
7) zmiana struktury terminowej depozytów na niekorzyść depozytów z dłuższymi terminami wymagalności.

Na sytuacje wczesnego ostrzegania składają się:
1) pojawienie się niekorzystnych informacji o Banku;
2) wprowadzenie zarządu komisarycznego lub ogłoszenie upadłości banku spółdzielczego;
3) pojawienie się nowych banków konkurencyjnych na terenie działania;
4) wzrost oprocentowania depozytów oferowanych przez banki konkurencyjne;
5) odmowa udzielenia wsparcia finansowego przez Bank Zrzeszający.

Dodatkowo, Bank otrzymuje od Banku Zrzeszającego, w okresach co najmniej kwartalnych, informacje o:
1) przekroczeniu poziomów ostrzegawczych wskaźników LCR i NSFR ustalonych dla Banku Zrzeszającego w Grupowym Planie Naprawy Systemu Ochrony SGB;
2) zmniejszeniu nadpłynności Zrzeszenia – rozumianej jako maksymalna wartość o jaką mogą ulec obniżeniu aktywa płynne, aby zagregowany wskaźnik LCR nie spadł poniżej 100%.

Przekroczenie wskaźników wczesnego ostrzegania lub pojawienie się sytuacji wczesnego ostrzegania powoduje podjęcie odpowiednich działań.

Podstawowymi wskaźnikami określającymi pozycję płynności Banku są:
1) wskaźniki (odnoszące się dla poszczególnych przedziałów czasowych) powstałe na bazie pomiarów dokonanych w oparciu o zestawienie Luka płynności;
2) wskaźniki dotyczące nadzorczych miar płynności;
3) wskaźnik LCR;
4) wskaźnik NSFR.

W ramach oceny struktury, trendów źródeł finansowania działalności, wyznaczane i monitorowane są następujące wskaźniki:
1) depozyty / suma bilansowa;
2) depozyty podmiotów sektora niefinansowego / suma bilansowa;
3) depozyty instytucji rządowych i samorządowych / suma bilansowa;
4) depozyty podmiotów sektora finansowego (bez banków) / suma bilansowa;
5) środki pozyskane od banków (kredyty, pożyczki, depozyty) / suma bilansowa;
6) wyemitowane przez Bank papiery wartościowe (np. obligacje) / suma bilansowa;
7) rezerwa na ryzyko ogólne / suma bilansowa;
8) fundusze własne brutto / suma bilansowa;
9) pozostałe pasywa (pasywa bez uwzględnienia depozytów, wyemitowanych papierów wartościowych oraz funduszy własnych brutto)/suma bilansowa;

Wskaźnikami obrazującymi stabilność depozytów są:
1) wskaźniki stabilności w poszczególnych kategoriach depozytów;
2) depozyty stabilne / depozyty;
3) środki pozyskane od dużych deponentów / baza depozytowa;
4) środki pozyskane od osób wewnętrznych / baza depozytowa;
5) łączna kwota dużych depozytów / baza depozytowa;
6) wskaźnik zrywalności depozytów;
7) depozyty elektroniczne/depozyty;
8) depozyty gwarantowane przez BFG/depozyty.

Dodatkowo wyznaczane i monitorowane są wskaźniki obrazujące relację pomiędzy aktywami, pasywami i zobowiązaniami pozabilansowymi:
1) aktywa płynne / suma bilansowa;
2) wartość przyjętych depozytów / kredyty (*kapitał kredytowy – (nierozliczona prowizja + rezerwa celowa)*);

3) wartość przyjętych depozytów + fundusze własne / kredyty (*kapitał kredytowy – (nierozliczona prowizja + rezerwa celowa))* + majątek trwały;
4) depozyty stabilne / kredyty (*kapitał kredytowy – (nierozliczona prowizja + rezerwa celowa))*;
5) pasywa stabilne + fundusze własne / kredyty (*kapitał kredytowy – (nierozliczona prowizja + rezerwa celowa))* + majątek trwały;
6) aktywa płynne / pasywa niestabilne;
7) zobowiązania pozabilansowe udzielone / aktywa płynne
8) zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania / aktywa płynne
9) zobowiązania pozabilansowe udzielone / suma bilansowa;
10) zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania / suma bilansowa.

W ramach testów warunków skrajnych Bank uwzględnia wyniki testów przeprowadzonych przez Spółdzielnie.
Spółdzielnia przeprowadza testy warunków skrajnych na podstawie otrzymanych od Banku sprawozdań finansowych, zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy:
1) scenariuszu systemowym zakładającym kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występują wzrost należności zagrożonych, wypływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych;
2) scenariuszami indywidualnymi zakładającymi:
   a) materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych,
   b) wzrost kosztu finansowania depozytów,
   c) spadek stóp procentowych;
3) scenariuszu mieszanym, uwzględniającym kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym.

Dla każdego scenariusza określany jest wpływ sytuacji skrajnej na określone w Grupowym Planie Naprawy obszary krytyczne:
1) płynności, mierzony wskaźnikami: LCR oraz NSFR;
2) rentowności (w tym poziom ryzyka kredytowego), mierzony wskaźnikami: ROA, C/I, należności zagrożonych , poziomu orezerwowania;
3) wypłacalności, mierzony wskaźnikami: TCR oraz dźwigni finansowej.

Wyniki testów wraz z ich opisem przekazywane są, w okresach kwartalnych, przez Spółdzielnię do Banku.
W przypadkach, w których wyniki testu wskazują, że realizacja scenariusza powoduje obniżenie wskaźników LCR lub NSFR poniżej wartości ostrzegawczej (określonej w Awaryjnym Planie Płynności) Bank ocenia czy dysponuje odpowiednimi instrumentami niwelującymi negatywne skutki realizacji scenariusza (tj. Bank ocenia, czy w ramach opisanych w Awaryjnym Planie Płynności opcji naprawy, doprowadziłby do poprawy wskaźnika LCR/NSFR do poziomu zbliżonego do wartości ostrzegawczej) lub podejmuje działania ograniczające ryzyko (jeżeli nie byłby w stanie naprawić sytuacji).
Bank przeprowadza w okresach miesięcznych test bazujący na scenariuszu testu z Grupowego Planu Naprawy, dotyczący odpływu depozytów. Założenia przyjęte przez Bank zakładają większy odpływ depozytów.
Prognozowana kwota odpływu depozytów jest równa sumie:
1) 30 % kwoty depozytów gospodarstw domowych;
2) 35 % kwoty depozytów podmiotów niefinansowych;
3) 35 % kwoty depozytów podmiotów sektora rządowego i samorządowego.

Wartość prognozowanych odpływów jest pokrywana aktywami płynnymi przy zachowaniu następującej kolejności:
1) Środki w kasie,
2) Środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym,
3) Lokaty złożone w Banku Zrzeszającym,
4) Papiery wartościowe,
5) Upłynnienie środków na rachunku Minimum Depozytowego.

Jeżeli aktywa płynne nie pokrywają prognozowanego odpływu depozytów wyliczana jest kwota pomocy finansowej, czyli skorzystanie z Funduszu Pomocowego oraz pozyskanie środków z Minimum Depozytowego.
Po ustaleniu kwoty proponowanych wypływów i wpływów wyznaczany jest wskaźnik LCR w sytuacji stresowej.

Z nadwyżek środków, które pozostaną na rachunku bieżącym Banku automatycznie zakładana jest lokata o terminie overnight w Banku Zrzeszającym.
Powiatowy Bank Spółdzielczy w Gostyniu lokuje nadwyżki środków na lokatach terminowych w Banku Zrzeszającym.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwanie w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Celem ograniczania ryzyka płynności Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.
Poziom limitów został dostosowany do akceptowalnego poziomu ryzyka określonego przez Radę Nadzorczą oraz tolerancji na ryzyko.
Raz w roku Bank, do końca I kwartału przeprowadza weryfikację, i jeżeli zachodzi taka potrzeba, aktualizację wielkości przyjętych limitów uwzględniającą czynniki makroekonomiczne oraz czynniki wewnętrzne, które zaistniały w Banku.
Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Monitorowanie stopnia wykorzystania limitów odbywa się z częstotliwością miesięczną.
W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu podejmowane są działania polegające na:

1) dokonaniu przez komórkę monitorującą, analizy przyczyn przekroczenia limitu, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy, czy też jest wynikiem zmian strukturalnych, a przekroczenie ma charakter długotrwały;
2) określeniu przez komórkę monitorującą skali przekroczenia limitu;
3) podjęciu przez Zarząd decyzji o podniesieniu limitu, niemniej jednak w granicach apetytu na ryzyko określonego przez Radę Nadzorczą – jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako akceptowalna;
4) zaakceptowaniu przez Zarząd przekroczeń, jeżeli przekroczenie zostanie usunięte w czasie nie stwarzającym podwyższonego ryzyka dla Banku;
5) podjęciu przez Zarząd działań ograniczających ryzyko, jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako nieakceptowalna, przy czym jeżeli sytuacja dotyczy przypadków określonych w Awaryjnego Planu Płynności, w pierwszej kolejności obowiązują zapisy tego planu.

W przypadku przekroczenia wskaźników wczesnego ostrzegania, komórka monitorująca przekazuje informację wraz z proponowanymi kierunkami działań na posiedzenie Zarządu, który podejmuje stosowne decyzje zmierzające albo do ograniczenia ryzyka płynności i uzyskania pożądanych wielkości wskaźników, albo o czasowym akceptowaniu przekroczenia limitu, albo o korekcie obowiązujących limitów.

Nie zalicza się do przypadków kryzysowych sytuacji, gdy odchylenie od ustalonych norm ma swoje uzasadnienie w jednorazowych, niepowtarzalnych w okresach przeszłych przypadkach.
Sytuacje, o których mowa powyżej obejmują w szczególności przypadki:

1) czasowego, uzasadnionego spadku funduszy własnych Banku;
2) stwierdzonej nieprecyzyjności stosowanego modelu pomiaru ryzyka (co powinno skutkować niezwłocznym podjęciem prac nad modyfikacją modelu wyliczeniowego);
3) nieplanowanego wcześniej zaangażowania się Banku w pomoc strategicznemu klientowi w sytuacji jego uzasadnionych, przejściowych problemów.

–	Miesięczny wskaźnik zrywalności depozytów	2,0%
–	Limit łącznych zobowiązań pozabilansowych w sumie bilansowej	8,0%
–	Suma dużych deponentów w sumie depozytów	5,0%
–	Stosunek kredytów do depozytów (depozyty+fundusze własne/kredyty+majątek trwały)	min.115,0%
–	Wskaźnik NSFR	min. 115,0%
–	Wskaźnik LCR	min. 100,0%
–	M3 Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	min. 1,5000
–	M4 Współczynnik pokrycia aktywów o ograniczonej płynności FW i środkami obcymi stabilnymi	min. 1,1000

W celu ograniczenia ryzyka płynności ustala się pożądaną wielkość wskaźnika płynności skumulowanej w poszczególnych przedziałach czasowych; tym samym ustala się, iż współczynnik płynności skumulowanej określa dopuszczalny poziom ryzyka płynności.

Limity współczynnika płynności dla poszczególnych przedziałów czasowych:

–	do 7 dni	min.	1,00	
–	Powyżej 7 dni do 1 miesięcy	min.	1,00	
–	Powyżej 1 do 3 miesięcy	min.	1,00	± 0,1
–	Powyżej 3 do 6 miesięcy	min.	1,00	± 0,1
–	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	min.	1,00	± 0,1
–	Powyżej 1 roku do 2 lat	max.	1,00	± 0,2
–	Powyżej 2 do 5 lat	max.	1,00	± 0,1
–	Powyżej 5 do 10 lat	max.	1,00	± 0,1
–	Powyżej 10 do 20 lat	max.	1,00	± 0,1
–	Powyżej 20 lat	max.	1,00	
–	Luka globalna	min.	1,00	

Limit zapasu gotówki w kasach oraz w skarbcach dla poszczególnych placówek operacyjnych Banku ustala Zarząd na wniosek Głównego Księgowego.
Limit określany jest poprzez górną granicę stanu gotówki na koniec dnia operacyjnego.

Przy ustalaniu wysokości proponowanych limitów zapasu gotówki w poszczególnych placówkach operacyjnych, Bank uwzględnia m.in.:

1) analizę okresów i kwot zwiększonego wycofywania gotówki przez klientów banku oraz okresów zwiększonych wpłat gotówkowych;
2) zasadę, że wypłata klientom banku większych kwot w gotówce (przekraczających zwykły poziom pogotowia kasowego), winna być poprzedzona wcześniejszym awizowaniem, odpowiednio: jednodniowym dla wypłaty gotówki w złotówkach, dwudniowym dla wypłaty gotówki w walucie obcej;
3) sytuację w rejonie działania;
4) możliwości bezpiecznego przechowywania gotówki, w tym z uwzględnieniem ewentualnej konieczności zwiększenia kwoty ubezpieczenia zapasu gotówki;
5) szybkość dostępu do zasileń w gotówkę;
6) szybkość odprowadzania nadwyżek środków;
7) koszty związane z transportem gotówki.

Comiesięcznej oceny przestrzegania wyznaczonych limitów zapasu gotówki w kasach i skarbcach Banku dokonuje Główny Księgowy.

W zakresie oceny wpływu zobowiązań pozabilansowych udzielonych na poziom ryzyka płynności Bank:

1) szacuje wielkość udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych warunkowych dotyczących finansowania (niewykorzystane kwoty kredytów w ROR i w rachunku bieżącym), które w ujęciu statystycznym nie są przez klientów realizowane – osad;
2) monitoruje wielkość planowanych do wypłaty transz kredytowych, szczególnie tych, które mają zostać zrealizowane w okresie do 1 tygodnia;
3) analizuje skalę udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych m.in. w odniesieniu do rozmiarów prowadzonej przez Bank działalności w ramach analizy wskaźnikowej.

W pomiarach szacunkowych Bank nie uwzględnia zobowiązań pozabilansowych o charakterze gwarancyjnym (gwarancje, poręczenia, akredytywy), gdyż ich realizacja może wystąpić incydentalnie. Wyjątkiem są sytuacje dotyczące klientów, których sytuacja ekonomiczno-finansowa wskazuje na duże prawdopodobieństwo realizacji przez Bank udzielonej gwarancji. Komórka monitorująca bada poziom zobowiązań pozabilansowych udzielonych przez Bank w podziale na poszczególne rodzaje zobowiązań (gwarancje, poręczenia, niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym, kredyty inwestycyjne itp.) ze szczególnym uwzględnieniem udzielonych kredytów w rachunku bieżącym i w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

1) ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
2) ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych.

Ryzyko opcji klienta Bank uznaje jako nieistotne.
Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie pozycje wrażliwe na zmianę stopy procentowej.
W ramach posiadanych przez Bank pozycji zastosowana jest następująca klasyfikacja:

1) aktywa (w podziale na poszczególne stawki referencyjne):
   a) rachunki bieżące i pomocnicze w Banku Zrzeszającym;
   b) lokaty w Banku Zrzeszającym;
   c) dłużne papiery wartościowe;
   d) kredyty z wyłączeniem pozycji w sytuacji zagrożonej;
   e) pozostałe należności wrażliwe na zmianę stóp procentowych;
2) pasywa (w podziale na poszczególne stawki referencyjne):
   a) zobowiązania wobec Banku Zrzeszającego (kredyty i lokaty);
   b) depozyty;
   c) pozyskane kredyty z innych źródeł niż Bank Zrzeszający;
   d) pozostałe zobowiązania wrażliwe na zmianę stóp procentowych.

Dane niezbędne do przeprowadzenia pomiaru ryzyka stopy procentowej pozyskiwane są automatycznie z systemu księgowego i przetwarzane przez program służący do pomiaru ryzyka stopy procentowej.

Do pomiaru ryzyka Bank stosuje następujące stawki bazowe:

1) stopa redyskontowa weksli w NBP – w grupie tej uwzględnia się również pozycje powiązane z oprocentowaniem kształtowanym przez pozostałe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego oraz pozycje walutowe powiązane ze stopą banków centralnych lub EBC;
2) stawka WIBID / WIBOR – w grupie tej uwzględnia się również pozycje powiązane z rentownością obligacji skarbowych oraz pozycje walutowe powiązane ze stopą EURIBOR i LIBOR;

3) stopy własne Banku – w grupie tej uwzględnia się pozycje z oprocentowaniem kształtowanym przez Zarząd Banku.

Aktywa i pasywa powiązane ze stopami procentowymi zależnymi od innych, niewymienionych powyżej stóp referencyjnych, należy przyporządkować do jednej powyższych grup na zasadzie podobieństwa z odpowiednimi stopami referencyjnymi, kierując się np. uzależnieniem kierunków i wielkości zmian stóp referencyjnych od tych samych czynników zewnętrznych.

Przy sporządzaniu analiz Bank przyjmuje następujące przedziały przeszacowania stóp procentowych:

1) ≤ 1 dzień;
2) > 2 dni ≤ 30 miesiąca;
3) > 1 miesiąca ≤ 3 miesięcy;
4) > 3 miesięcy ≤ 6 miesięcy;
5) > 6 miesięcy ≤ 12 miesięcy;
6) > 1 rok ≤ 3 lat;
7) > 3 lata ≤ 5 lat;
8) > 5 lat ≤ 10 lat;
9) > 10 lat ≤ 20 lat;
10) > 20 lat.

Za datę możliwego przeszacowania stóp procentowych przyjmuje się środek przedziałów, tj. odpowiednio:

1) 1 dzień dla przedziału „≤ 1 dzień”;
2) 16 dni dla przedziału „> 2 dni ≤ 30 dni”;
3) 60 dni dla przedziału „> 1 miesiąca ≤ 3 miesięcy”;
4) 137 dni dla przedziału „> 3 miesięcy ≤ 6 miesięcy”;
5) 274 dni dla przedziału „> 6 miesięcy ≤ 12 miesięcy”,
6) 730 dni dla przedziału „> 1 roku ≤ 3 lat”;
7) 1 461 dni dla przedziału „> 3 lat ≤ 5 lat”;
8) 2 738 dni dla przedziału „> 5 lat ≤ 10 lat”;
9) 5 475 dni dla przedziału „> 10 lat ≤ 20 lat;
10) 7 300 dni dla przedziału „> 20 lat”;

Bank przyjmuje następujące kryteria przyporządkowania kwot aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych do terminów przeszacowania:

1) aktywa i pasywa, którym przypisana jest stała stopa procentowa, przyporządkowuje się do przedziałów przeszacowania w oparciu o terminy zapadalności/wymagalności; w szczególności lokaty O/N kwalifikowane są do przedziału „1 dzień”;
2) aktywa i pasywa, którym przypisana jest zmienna stopa procentowa, przyporządkowuje się następująco:
   a) zależne od stopy redyskonta weksli NBP – do przedziału „> 2 dni ≤ 30 dni” o ile z umowy nie wynika inny termin przeszacowania;
   b) zależne od stawki WIBID/WIBOR – do przedziałów wynikających z możliwie najszybszej jej zmiany w odniesieniu do daty sporządzania analizy;
   c) zależne od stopy Banku – do przedziału „> 1 miesiąca ≤ 3 miesięcy”.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:

1) lukę przeszacowania;
2) metodę wyniku odsetkowego;
3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
4) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Analiza luki przeszacowania stanowi narzędzie, które polega na zestawieniu wszystkich aktywów i pasywów wrażliwych w zdefiniowanych przez Bank przedziałach przeszacowania uwzględniających pierwszy możliwy termin zmiany stóp procentowych; Bank dokonuje tego zestawienia w podziale na poszczególne stawki referencyjne.

Wielkość występujących niedopasowań (luk) w poszczególnych przedziałach przeszacowania pozwala na identyfikację ryzyka przeszacowania. Budowa osobnej luki dla każdej stawki referencyjnej pozwala również na identyfikację ryzyka bazowego.
Analiza luki przeszacowania jest pomiarem statycznym, wynikającym z przyjętego założenia, że bilans i terminy przeszacowania na datę analizy nie zmienią się w przyszłości.

Rodzaje luk, które mogą wystąpić:

1) luka dodatnia – jeśli wielkość przeszacowanych aktywów w danym przedziale jest wyższa od przeszacowanych w tym samym czasie pasywów, utrzymywanie luki dodatniej jest korzystne, gdy przewidywany jest wzrost rynkowych stóp procentowych;
2) luka ujemna – jeśli wielkość przeszacowanych pasywów w danym przedziale jest wyższa od przeszacowanych w tym samym czasie aktywów, utrzymywanie luki ujemnej jest korzystne, gdy przewidywany jest spadek rynkowych stóp procentowych;
3) zerowa – jeśli przeszacowane wielkości aktywów i pasywów są sobie równe – Bank nie jest narażony na ryzyko stopy procentowej z tytułu ryzyka przeszacowania.

Luka skumulowana jest sumą luk w poszczególnych przedziałach liczoną od przedziału czasowego, dla którego termin możliwej korekty stóp procentowych jest najkrótszy do przedziału czasowego o najbardziej odległym terminie wystąpienia takiej korekty; otrzymana w ten sposób luka skumulowana pokazuje, jak duża część aktywów (pasywów), wyznaczona narastająco, po zmianie oprocentowania może zostać przeszacowana.
Bank wylicza:

1) wskaźnik luki I – liczony jako udział luki danego okresu przeszacowania w aktywach oprocentowanych, w rozbiciu na poszczególne stawki bazowe oraz razem;
2) wskaźnik luki skumulowanej II – liczony jako udział luki skumulowanej w aktywach oprocentowanych, w rozbiciu na poszczególne stawki bazowe oraz razem.
3) wskaźnik luki III – liczony jako wskaźnik luki I ważony okresem pozostającym do końca roku w stosunku do dnia przeszacowania w danym przedziale.

Wpływ multiplikatywnych formuł oprocentowania został uwzględniony w formułach oprocentowania.

Podstawą do zastosowania metody wyniku odsetkowego/symulacji zmian wyniku odsetkowego jest Luka przeszacowania.
Metoda wyniku odsetkowego pozwala na oszacowanie zmian w wyniku odsetkowym dla pozycji o terminach przeszacowania do 12 miesięcy.
Zmianę wyniku odsetkowego Bank wyznacza według poniższego wzoru:

$$\Delta D_i = Luka_i * \Delta r * \left(1 - \frac{t_i}{365} \right)$$

gdzie:

ΔD_i - zmiana wyniku odsetkowego w i-tym przedziale,
$Luka_i$ - wartość luki w i-tym przedziale z uwzględnieniem mnożników w formułach oprocentowania; luka ujemna poprzedzona jest znakiem (-),
Δr - założona skala zmiany stopy procentowej,
t_i - środek i-tego przedziału przeszacowania (w dniach).

Zakładając zmianę stopy procentowej, Bank bierze pod uwagę opcje na limit górny i dolny tzn. ograniczenia polegające na wprowadzonych warunkach umownych, że stopa procentowa nie może wzrosnąć/zmaleć powyżej/poniżej określonego poziomu.
Suma zmian w wyniku odsetkowym w poszczególnych przedziałach do 12 miesięcy oznacza możliwą zmianę wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy.

Metoda zaktualizowanej wartości ekonomicznej pozwala na ocenę w jakim stopniu zmiana stóp procentowych wpływa na zmianę wartości ekonomicznej Banku.

Pomimo, że ta metoda służy głównie do oceny ryzyka dla banków, w których aktywa i pasywa wrażliwe ulegają przeszacowaniu w dłuższych horyzontach czasowych (powyżej 1 roku), to ze względu na wymagania organów nadzorczych Bank również ją stosuje do pomiaru ryzyka.
Podstawą do zastosowania tej metody jest zestawienie przepływów pieniężnych. Zestawienie przepływów pieniężnych (kapitał plus odsetki) według terminów przeszacowania/płatności aktywów i pasywów wrażliwych, zbudowane na następujących założeniach:
Wyznaczenie przepływów kapitałów i odsetek dla aktywów i pasywów zakwalifikowanych do danego przedziału czasowego.
Przepływ kapitału i odsetek oblicza się proporcjonalnie do czasu trwania przedziału począwszy od pierwszego przedziału do tego przedziału.
Na podstawie zestawienia przepływów pieniężnych Bank oblicza zaktualizowane/zdyskontowane wartości luk obliczonych dla poszczególnych przedziałów przeszacowania. Komórka monitorująca dla poszczególnych przedziałów przeszacowania wyznacza zmianę wartości ekonomicznej kapitału według wzoru:

$$zLuka_i = \frac{Luka_i}{(1+\frac{s_i}{k})^{\frac{t_i}{365}\times k}}$$

gdzie:
$zLuka_i$ – zdyskontowana wartość luki w *i*-tym przedziale; luka ujemna poprzedzona jest znakiem (-),
$Luka_i$ – wartość luki w *i*-tym przedziale; luka ujemna poprzedzona jest znakiem (-),
s_i – stopa procentowa w i-tym przedziale przeszacowania z krzywej dyskontowej zerokuponowej[11],
t_i – środek *i*-tego przedziału przeszacowania (w dniach),
k – częstotliwość występowania przepływów w ciągu roku wyznaczona jako iloraz 365 dni i środka *i*-tego przedziału przeszacowania (w dniach) z zastrzeżeniem że $k \geq 1$.

Wartość ekonomiczną Banku stanowi suma zaktualizowanych/zdyskontowanych luk dla poszczególnych przedziałów przeszacowania zgodnie z ust. 4.
Bank oblicza wpływ zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną Banku poprzez:
1) wyznaczenie wartości ekonomicznej kapitału przy założeniu przesunięcia równoległego i nierównoległego krzywej dyskontowej zero kuponowej;
2) obliczenie różnicy pomiędzy wartością określoną w pkt 1) a wartością określoną jako suma zaktualizowanych luk dla poszczególnych przedziałów.

Wpływem zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną Banku jest kwota spadku wartości ekonomicznej Banku dla określonych scenariuszy
Elementem wspierającym ocenę poziomu ryzyka stopy procentowej oraz pozwalającym na obserwację trendów i czynników ryzyka jest analiza podstawowych wskaźników ekonomicznych z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej.
Bank do analizy stosuje następujące wskaźniki:
1) dotyczące struktury aktywów/pasywów wrażliwych:
   a) udział aktywów wrażliwych w sumie bilansowej,
   b) udział pasywów wrażliwych w sumie bilansowej,
   c) udział aktywów wrażliwych o stałej stopie procentowej w aktywach wrażliwych,
   d) udział pasywów wrażliwych o stałej stopie procentowej w pasywach wrażliwych,
   e) udział aktywów wrażliwych o poszczególnych stopach bazowych w aktywach wrażliwych,
   f) udział pasywów wrażliwych o poszczególnych stopach bazowych w pasywach wrażliwych;
2) dotyczące rentowności/zyskowności:

[11] Informację o poziomie stóp z krzywej dyskontowej przekazuje Bank Zrzeszający. W przypadku terminów, dla których nie ma stopy procentowej na krzywej zerokuponowej Bank wyznacza stopy procentowe w oparciu o metodę interpolacji liniowej.

a) rozpiętość odsetkowa (przychody odsetkowe / stan aktywów oprocentowanych minus koszty odsetkowe / stan pasywów oprocentowanych),
b) marża odsetkowa ((przychody odsetkowe minus koszty odsetkowe) / stan aktywów oprocentowanych),
c) wskaźnik zyskowności aktywów oprocentowanych (przychody odsetkowe / stan aktywów oprocentowanych),
d) wskaźnik obsługi pasywów oprocentowanych (koszty odsetkowe / stan pasywów oprocentowanych).

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

a) stosowanie systemu limitów,
b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

Celem ograniczania ryzyka stopy procentowej Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

Ustalając propozycje limitów w zakresie dopuszczalnego ryzyka stopy procentowej, Bank posługuje się metodą opisową, która jest adekwatna do skali i rodzaju ryzyka ponoszonego przez Bank i opiera się na następujących założeniach:

1) powtarzalności operacji prowadzonych przez klientów Banku;
2) dalszym rozwoju działalności kredytowej i depozytowej Banku, jak również działalności walutowej Banku;
3) zmianach w zakresie produktowej oferty kredytowej i depozytowej;
4) analizie rynkowych stóp procentowych i prognozie zmian tych stóp.

Wysokość limitów ustalana jest na podstawie odrębnie przeprowadzanych pisemnych analiz, które uwzględniają następujące aspekty:

1) uwarunkowania wynikające z przepisów prawa i rekomendacji organów nadzorczych;
2) akceptowany przez Radę Nadzorczą ogólny poziom ryzyka Banku;
3) wysokość funduszy własnych Banku oraz planowanego rocznego wyniku finansowego; w szczególności – jeżeli hipotetyczna realizacja limitu w maksymalnej wysokości przekracza roczny wynik finansowy, to Bank musi wziąć pod uwagę jak powstanie wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko stopy procentowej wpłynie na realizacje limitu alokacji kapitału na ryzyko stopy procentowej;
4) analiza danych historycznych w zakresie struktury produktów aktywnych i pasywnych opartych na stałą i zmienną stopę procentową;
5) analiza danych historycznych w zakresie struktury produktów aktywnych i pasywnych o oprocentowaniu zależnym od poszczególnych stawek referencyjnych;
6) analiza danych historycznych w zakresie danych będących podstawą do wyznaczania wewnętrznych limitów;
7) wyniki testów warunków skrajnych;
8) wyników szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej;
9) przewidywana ekspozycja na ryzyko stopy procentowej wynikająca z planów strategicznych, długoterminowych planów pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych oraz rocznych planów finansowych;
10) planowanych zmian w otoczeniu makroekonomicznym.

Raz w roku Bank, wraz z przeglądem i ewentualną aktualizacją zasad, przeprowadza weryfikację limitów i jeżeli zachodzi taka potrzeba ich aktualizację wykonując analizę porównawczą kształtowania się poziomu wykorzystania limitów w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę analizy oraz badając trendy w zakresie poziomu ryzyka stopy procentowej; celem analizy jest:

1) potwierdzenie obowiązujących limitów;
2) propozycja zmiany poziomu limitów;
3) propozycja wprowadzenia nowych rodzajów limitów.

Monitorowanie stopnia wykorzystania limitów odbywa się z częstotliwością miesięczną.
W przypadku, gdy analizy stopnia wykorzystania limitów wskazują tendencje rosnące, komórka monitorująca dokonuje analizy przyczyn tego wzrostu.
W przypadku, gdy poziom wykorzystania limitów przekroczy 90% wartości dopuszczalnego limitu, komórka monitorująca informuje nadzorującego członka Zarządu o stopniu wykorzystania limitu.
Zarząd na uzasadniony wniosek komórki monitorującej, zawierający możliwe warianty obniżenia stopnia wykorzystania limitu, podejmuje decyzje w zakresie działań wskazanych we wniosku.
W razie, gdy przekroczenie limitu stanowi do 10% dopuszczalnego limitu, i według sporządzonej analizy sytuacja ta nie wpływa znacząco na bieżące i przyszłe wyniki finansowe Banku, Zarząd może podjąć decyzję o dopuszczalności tego przekroczenia w określonym okresie czasowym z jednoczesnym zwiększeniem częstotliwości monitorowania stopnia realizacji limitu, w celu niedopuszczenia do dalszego wzrostu ryzyka; podejmowane w tym okresie decyzje winny dążyć do obniżenia potencjalnego poziomu ryzyka stopy procentowej, mieszczącego się w obowiązujących limitach.
W przypadku znacznego przekroczenia obowiązujących limitów – powyżej 10% dopuszczalnego limitu – Zarząd podejmuje działania zmierzające do redukcji potencjalnego poziomu ryzyka stopy procentowej; decyzje te, w zależności od przyczyn przekroczenia, winny dotyczyć:

1) zmiany struktury terminowej aktywów / pasywów pod względem terminu przeszacowania;
2) zmiany struktury aktywów / pasywów pod względem stawki bazowej;
3) zmiany struktury produktowej w aktywach / pasywach;
4) zmiany oprocentowania aktywów / pasywów;
5) zmiany w zakresie stawek prowizji i opłat.

W przypadku wystąpienia przekroczeń limitów, informacja zarządcza z obszaru monitorowania stopnia realizacji limitów zawiera informacje o:

1) częstotliwości, skali i okresie utrzymywania się przekroczeń konkretnych limitów;
2) charakterze przekroczeń (czy były poprzedzone wcześniejszą zgodą Zarządu; czy mają charakter jednorazowy i nie powinny wystąpić w przyszłości);
3) przyczynach ich powstania;
4) sposobie likwidacji przekroczenia (proponowany lub faktyczny);
5) skutkach przekroczenia limitów;
6) działaniach podjętych/proponowanych w celu uniknięcia podobnej sytuacji w przyszłości.

Przy określeniu stopnia realizacji poszczególnych rodzajów limitów Bank przyjmuje wariant pomiaru (w zależności od założonego wzrostu lub spadku stóp procentowych), który jest dla Banku niekorzystny; jeżeli wynik pomiaru jest wartością ujemną to do wyliczeń przyjmuje się wartość bezwzględną.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

–	Limit na poziom ryzyka przeszacowania do funduszy własnych	8,0%	FW
–	Limit na poziom ryzyka bazowego do funduszy własnych	3,0%	FW
–	Limit na poziom ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie do funduszy własnych	11,0%	FW
–	Udział kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do sumy bilansowej	4,0%	SB
–	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku do funduszy własnych w wariancie +/- 200	8,0%	FW
–	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku do funduszy własnych w przypadku VI scenariuszy wynikających z EBA	10,0%	FW

Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się wg dwóch sposobów:

a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,

w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego",
- macierz częstotliwości i dotkliwości,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka (KRI),
- samoocenę ryzyka,

Ocena ryzyka operacyjnego polega na pomiarze prawdopodobieństwa częstości i dotkliwości dla każdej zmiany rodzaju i kategorii ryzyka w skali ostatnich 12 miesięcy.
Pomiar prawdopodobieństwa wyznaczany jest zgodnie z poniższymi wzorami:

$$P_i(Cz) = \frac{ilość\ incydentów\ w\ każdym\ rodzaju\ i\ kategorii\ ryzyka\ w\ i-tym\ miesiącu}{suma\ wszystkich\ incydentów\ z\ poprzednich\ 12\ miesięcy},$$

$$P_i(Cz) = \frac{wielkość\ strat\ w\ każdym\ rodzaju\ i\ kategorii\ ryzyka\ w\ i-tym\ miesiącu}{suma\ strat\ z\ poprzednich\ 12\ miesięcy},$$

gdzie:
$P_i(Cz)$ – prawdopodobieństwo częstości,
$P_i(D)$ – prawdopodobieństwo dotkliwości,
i=1,2,…,12 oznacza dany miesiąc.

Stanowisko ds. Ryzyka Operacyjnego tworzy mapę ryzyka operacyjnego dla rodzaj i kategorii zdarzeń, służącą do identyfikacji oraz oceny ryzyka operacyjnego.
Sklasyfikowane zdarzenia operacyjne przedstawiane są na wykresie punktowym, gdzie na osiach wskazywane są odpowiednio częstotliwość i dotkliwość.
Wykres ten dzieli się na cztery części w których znajdują się rodzaje i kategorie zdarzeń:

1) o niskiej częstotliwości i dotkliwości,
2) o wysokiej częstotliwości i dotkliwości,
3) o niskiej częstotliwości, ale wysokiej dotkliwości,
4) o wysokiej częstotliwości, ale niskiej dotkliwości.

Punkt podziału dla dotkliwości wyznaczany jest jako suma wartości oczekiwanych dla wszystkich rodzajów i kategorii ryzyka operacyjnego,
Punkt podziału dla częstości wyznaczany jest jako iloraz tolerancji na ryzyko i wartości oczekiwanej dla dotkliwości.
St. ds. Ryzyka Operacyjnego sporządza mapę ryzyka wg wzoru nanosząc wszystkie rodzaje i kategorie ryzyka do poszczególnych sektorów mapy w zależności od średniej wartości dotkliwości pojedynczego zdarzenia i częstotliwości ich wystąpienia w danym kwartale.
Na mapę ryzyka operacyjnego nie nanosi się żadnych zdarzeń sklasyfikowanych jako „oszustwo wewnętrzne", ponieważ tego typu zdarzenia każdorazowo muszą zostać wyjaśnione.
W przypadku wskazania całościowego poziomu ryzyka operacyjnego jako:

1) „niskiego" i „średniego" – ryzyko jest akceptowalne i nie występują przesłanki do podejmowania dodatkowych działań ograniczających lub transferujących ryzyko;
2) „wysokiego" – ryzyko powoduje zasadność rozważenia możliwości, dotyczących wprowadzenia dodatkowych mechanizmów ograniczenia i/lub transferu ryzyka;

Stanowisko ds. Ryzyka Operacyjnego, dokonuje również oceny ryzyka związanego z możliwością wystąpienia zidentyfikowanych w otoczeniu Banku istotnych zdarzeń zewnętrznych.
Bank za istotne zdarzenia zewnętrzne uznaje wszystkie zdarzenia ze stratą/zdarzenia rzeczywiste generujące stratę rzeczywistą lub potencjalną.

Zdarzenia te oceniane są pod kątem prawdopodobieństwa możliwości ich zajścia w Banku oraz ich potencjalnego wpływu na wynik finansowy *(wpływ wysoki, średni, niski, brak)*.
Analizy, o których mowa powyżej, raportowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

KRI rozumiane jako kluczowe wskaźniki ryzyka pełnią rolę wskaźników wczesnego ostrzegania, a celem ich monitorowania i raportowania jest optymalizacja efektywności zarządzania ryzykiem operacyjnym, zwiększenie szybkości reakcji na wzrost poziomu ryzyka, analizy trendów w obszarach, dla których zostały ustanowione.
KRI dotyczą następujących obszarów:

1) systemów - bezpieczeństwo teleinformatyczne;
2) zasobów ludzkich;
3) procesów,
4) zdarzeń zewnętrznych.

Wyznaczone poziomy wskaźników KRI podlegają aktualizacji w okresach rocznych w terminie zgodnym z obowiązującym w Banku Systemem Informacji Zarządczej.

KRI obliczane są na podstawie informacji z komórek organizacyjnych, w obszarze których dane KRI zostało ustanowione.
KRI monitorowane są przez Stanowisko ds. Ryzyka Operacyjnego w okresach miesięcznych, a wyniki monitorowania przekazywane są Zarządowi zgodnie z obowiązującym w Banku Systemem Informacji Zarządczej.
Stanowisko ds. Ryzyka Operacyjnego, w przypadku przekroczenia ustalonej wartości limitu KRI, każdorazowo po wykryciu, informuje o tym fakcie komórkę organizacyjną, w obszarze której dane KRI funkcjonuje.
Właściwa komórka organizacyjna, podaje powody wystąpienia sytuacji, która ma wpływ na przekroczenie limitu oraz wskazuje działania pozwalające ograniczyć występowanie tego rodzaju ryzyka w przyszłości.
Stanowisko ds. Ryzyka Operacyjnego, w przypadku przekroczenia ustalonej wartości progu, przedkłada Zarządowi do akceptacji propozycję działań do podjęcia wraz z uzasadnieniem, które stanowią uzupełnienie wyników monitorowania.
Zarząd akceptuje informacje prezentowane w ramach KRI i/lub wskazuje na podjęcie innych działań ograniczających ryzyko występujące w Banku wraz ze wskazaniem terminu ich wdrożenia.

Samoocena ryzyka operacyjnego pozwala na zobrazowanie skali ryzyka Banku na podstawie informacji, o zagrożeniach i nieprawidłowościach zidentyfikowanych we wszystkich obszarach jego działalności, pozyskiwanych od poszczególnych komórek organizacyjnych.
Celem przeprowadzania samooceny ryzyka operacyjnego jest zwiększenie świadomości występowania ryzyka u pracowników, a także przygotowanie działań zapobiegających lub zmniejszających ewentualne negatywne skutki dla wyników Banku, a także jego bezpieczeństwa.
W Banku przeprowadzane są następujące rodzaje samooceny:

1) pełna samoocena roczna, której elementem jest również identyfikacja procesów;
2) aktualizacja pełnej samooceny rocznej;
3) samooceny bieżące, tj.
   a) samoocena ryzyka systemu,
   b) samoocena ryzyka projektu;

Każdy rodzaj samooceny ryzyka operacyjnego polega w szczególności na:

1) zidentyfikowaniu zagrożeń (z uwzględnieniem nieprawidłowości już występujących);
2) ocenie tych zagrożeń (z uwzględnieniem stosowanych w Banku transferów ryzyka i mechanizmów ograniczających ryzyko);
3) wskazaniu możliwych do wdrożenia dodatkowych mechanizmów pozwalających przeciwdziałać tym zagrożeniom (w przypadku, gdy obecne mechanizmy nie spełniają swojej funkcji lub są niewystarczające);
4) przekazaniu wyników samooceny (zgodnie z obowiązującymi w Banku ścieżkami raportowania).

W zakresie ryzyka operacyjnego test warunków skrajnych polega na wykonaniu analizy przy zastosowaniu wariantów opisanych poniżej.

Test 1 – wykonywany w dwóch wariantach:
przy założeniu sytuacji skrajnej w następujących wariantach:

- utraty 10,0% aktywów trwałych netto wg stanu rzeczywistego,
- konieczności przeklasyfikowania 2,0% planowanego obliga kredytowego do grupy kredytów zagrożonych przy założeniu niepełnej skuteczności windykacji i uznaniu, że 20% tych kredytów stanie się stratami (strata netto =strata brutto),
- wystąpienia niedoborów kasowych o wielkości 5,0% większej niż suma niedoborów kasowych stwierdzona w trakcie ostatnich 12 miesięcy,

przy założeniu sytuacji skrajnej w następujących wariantach:

- utraty 15,0% aktywów trwałych netto wg stanu rzeczywistego,
- konieczności przeklasyfikowania 5,0% planowanego obliga kredytowego do grupy kredytów zagrożonych przy założeniu niepełnej skuteczności windykacji i uznaniu, że 20% tych kredytów stanie się stratami (strata netto =strata brutto),
- wystąpienia niedoborów kasowych o wielkości 10,0% większej niż suma niedoborów kasowych stwierdzona w trakcie ostatnich 12 miesięcy,

Porównaniu wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko operacyjne w kolejnym roku oraz wymogu kapitałowego z wielkością strat szacowanych w ramach testu.

Test 2 – test badający wpływ 2-krotnego oraz 4-krotnego wzrostu strat wynikających z tytułu ryzyka operacyjnego w skali roku (straty faktyczne i oszacowane za 12 miesięcy) oraz ocena pokrycia tych strat wymogiem wyliczonym metodą wskaźnika podstawowego.

Test 3 – test odwrócony, celem którego jest wskazanie wartości strat, które przekroczą kapitał wewnętrzny alokowany na ryzyko operacyjne.

W Banku dopuszczalne są niżej wskazane sposoby traktowania ryzyka operacyjnego:

1) akceptacja ryzyka – świadome niepodejmowanie działań pozwalających na ograniczenie prawdopodobieństwa wystąpienia lub skutków zmaterializowania się danego zagrożenia, w tym również brak gromadzenia środków na ewentualne pokrycie strat z nim związanych;
2) ograniczanie ryzyka – wprowadzanie mechanizmów ograniczających ryzyko, tj.
   a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
   b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
   c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę", regularne przeprowadzanie kontroli funkcjonalnych);
3) transferowanie ryzyka – przeniesienie części lub całości ryzyka związanego z danym zagrożeniem na podmiot zewnętrzny:
   a) zlecenie wykonywania czynności na zewnątrz (outsourcing),
   b) zastosowanie ubezpieczenia.

Wybór podejmowanych działań uzależniony jest od stopnia narażenia Banku na konkretne ryzyko oraz dostępnych w danej chwili możliwości.
W przypadku identyfikacji ryzyka operacyjnego, którego Bank nie może zaakceptować ani transferować, a jego minimalizacja jest niemożliwa ze względu na zbyt dużą dotkliwość, Stanowisko ds. Ryzyka Operacyjnego może zarekomendować Zarządowi rozważenie całkowitego lub częściowego wycofania się z takiego obszaru działalności.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity w odniesieniu do wskaźnika podstawowego BIA:

Rodzaje zdarzeń operacyjnych	*Kategorie zdarzeń operacyjnych*	*Wysokość limitu*
1. Oszustwo wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	1%
	2. Kradzież i oszustwo	1%
	3.Błędy wewnętrzne	1%
2. Oszustwo zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	10%
	2. Bezpieczeństwo systemów	15%
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	1. Stosunki pracownicze	15%
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	1%
	3. Podziały i dyskryminacja	1%
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	1%
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub Rynkowe	1%
	3. Wady produktów	1%
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	3%
	5. Usługi doradcze	0%
5. Uszkodzenia aktywów	Klęski żywiołowe i inne zdarzenia.	3%
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	Systemy	10%
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa Transakcji	1%
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	1%
	3. Dokumentacja dotycząca klienta	1%
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	1%
	5.Kontrahenci niebędący klientami banku	1%
	6. Sprzedawcy i dostawcy	1%

Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

W rachunku pozycji walutowych Banku wyznaczane są:

1) Pozycje netto dla każdej waluty obcej oddzielnie;
2) Całkowita pozycja walutowa Banku.

Obliczanie pozycji netto w poszczególnej walucie obcej polega na obliczeniu bezwzględnej wartości z różnicy pomiędzy sumą długich i sumą krótkich pierwotnych pozycji bilansowych, pozabilansowych i indeksowanych w danej walucie, przy czym wartość tę oznacza się, jako pozycję:

1) długą – gdy różnica ta jest dodatnia;
2) krótką – gdy różnica ta jest ujemna;
3) domkniętą – gdy różnica wynosi zero.

Całkowitą pozycję walutową Banku oblicza się jako sumę długich lub sumę krótkich pozycji walutowych indywidualnych dla poszczególnych walut, w zależności od tego, która z tych sum jest wyższa, co do wartości bezwzględnej; w przypadku, gdy powyższe sumy są równe, co do wartości bezwzględnej, pozycja całkowita jest sumą długich pozycji walutowych.
Salda uwzględniane w rachunku pozycji walutowych wyrażone są w wartości bilansowej po ich przeliczeniu według średniego kursu NBP z dnia sprawozdawczego dla:

1) Aktywów walutowych: walutowe rachunki, rachunki dotyczące transakcji gotówkowych, środki w kasie i w skarbcu, rachunki lokat terminowych, kredyty walutowe udzielone, inne;
2) Pasywów walutowych: środki walutowe zdeponowane w Banku przez klientów, kredyty pozyskane przez Bank z linii kredytowych, inne.

W rachunku pozycji walutowej uwzględniane są operacje, których instrument bazowy jest indeksowany do waluty obcej.
Wartość składnika aktywów uwzględniana w rachunku pozycji walutowej musi odpowiadać jego wartości netto równej wartości brutto pomniejszonej o wymagane rezerwy celowe i umorzenia; utworzenie rezerw celowych i umorzeń zarówno w walucie obcej jak i złotych na należności walutowe, powodują zmianę pozycji walutowej Banku.

Ustalaniem pozycji walutowych dla poszczególnych walut oraz całkowitej pozycji walutowej Banku zajmuje się komórka zarządzająca.
Komórka monitorująca prowadzi kontrolę pozycji walutowych Banku w ciągu dnia roboczego.
Komórka monitorująca, a w razie nieobecności pracowników komórki monitorującej zadanie przejmuje komórka księgowa, wylicza minimum dwa razy dziennie pozycje walutowe na podstawie stanów księgowych w następujących godzinach:

1) Do godz. 10^{00} – salda zamknięcia poprzedniego dnia operacyjnego w następnym dniu operacyjnym;
2) Do godz. 14^{00} – salda bieżące dnia operacyjnego.

Komórka monitorująca niezwłocznie informuję Zarząd o transakcjach walutowych powodujących wzrost lub spadek indywidualnych pozycji walutowych o kwotę powyżej 1 000 jednostek danej waluty.
Na podstawie danych księgowych wyliczane są i monitorowane:

1) Pozycje dla poszczególnych walut;
2) Całkowita pozycja walutowa Banku;
3) Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego.

Elementem wspierającym ocenę poziomu ryzyka walutowego, pozwalającym na obserwację skali i trendów ryzyka jest analiza podstawowych wskaźników z zakresu oceny ryzyka walutowego.
Bank do analizy stosuje następujące wskaźniki:

1) Udział łącznej kwoty aktywów walutowych w aktywach ogółem;
2) Udział łącznej kwoty aktywów walutowych w poszczególnych walutach w aktywach ogółem;
3) Udział łącznej kwoty pasywów walutowych w aktywach ogółem;
4) Udział łącznej kwoty pasywów walutowych w poszczególnych walutach w aktywach ogółem;
5) Udział pozycji netto dla poszczególnych walut w funduszach własnych;
6) Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych polegający na zbadaniu wpływu zmiany kursów walutowych o 30% na wynik finansowy według następujących zasad:

1) Na podstawie danych z każdego dnia roboczego analizowanego miesiąca, wyznaczana jest maksymalna, co do wartości bezwzględnej wartość pozycji walutowej całkowitej;
2) Przyjmowany jest następujący kierunek zmian kursów walutowych:
   a) Dla pozycji całkowitej długiej spadek kursu walutowego o 30%,
   b) Dla pozycji całkowitej krótkiej wzrost kursu walutowego o 30%;
3) Wyliczana jest zmiana wyniku z działalności walutowej odrębnie dla pozycji długiej i krótkiej, jako iloczyn pozycji i założonej zmiany kursu walutowego.

Opisany test przeprowadzany jest w okresach miesięcznych zgodnie z systemem informacji zarządczej.
Opisany test stanowi podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko walutowe.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

a) stosowanie systemu limitów,
b) domykanie pozycji walutowych.

Celem ograniczania ryzyka walutowego Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.
Ustalając propozycje limitów w zakresie dopuszczalnego ryzyka walutowego, Bank posługuje się metodą opisową, która jest adekwatna do skali i rodzaju ryzyka ponoszonego przez Bank i opiera się na następujących założeniach:

1) Powtarzalności operacji prowadzonych przez klientów Banku;
2) Dalszym rozwoju działalności walutowej Banku;
3) Zmianach kursów walut podlegających utrzymującym się przez dłuższy okres trendom.

Wysokość limitów ustalana jest na podstawie odrębnie przeprowadzanych pisemnych analiz, które uwzględniają następujące aspekty:

1) Analiza danych historycznych w zakresie struktury obrotów operacji obciążonych ryzykiem walutowym;
2) Przewidywana ekspozycja na ryzyko walutowe, wynikająca z poszerzenia oferty produktowej oraz zwiększenie wolumenu obrotów w transakcjach z klientami Banku;
3) Stopień zmienności kursów walutowych i ich wpływ na poszczególne pozycje przyszłych kosztów i przychodów operacyjnych zależnych od poziomu kursu walut;
4) Uwarunkowania wynikające z przepisów prawa i rekomendacji organów nadzorczych;
5) Akceptowany przez Radę Nadzorczą ogólny poziom ryzyka Banku;
6) Wysokość funduszy własnych Banku;
7) Analiza danych historycznych w zakresie wpływu zmian kursów walu na wynik finansowy Banku;
8) Wyniki testów warunków skrajnych;
9) Wyniki szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko walutowe;
10) Planowane zmiany w otoczeniu makroekonomicznym;

Raz w roku Bank, do końca stycznia każdego roku przeprowadza weryfikację limitów i jeżeli zachodzi taka potrzeba ich aktualizację wykonując analizę porównawczą kształtowania się poziomu wykorzystania limitów w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę analizy oraz badając trendy w zakresie poziomu ryzyka walutowego; celem analizy jest:

1) Potwierdzenie obowiązujących limitów;
2) Propozycja zmiany poziomu limitów;
3) Propozycja wprowadzenia nowych rodzajów limitów.

Monitorowanie stopnia wykorzystania limitów odbywa się z częstotliwością miesięczną.
W przypadku, gdy analizy stopnia wykorzystania limitów wskazują tendencje rosnące, komórka monitorująca dokonuje analizy przyczyn tego wzrostu.
W przypadku, gdy poziom wykorzystania limitów przekroczy 90% wartości dopuszczalnego limitu, komórka monitorująca informuje nadzorującego członka Zarządu o stopniu wykorzystania limitu.
Zarząd na uzasadniony wniosek komórki monitorującej, zawierający możliwe warianty obniżenia stopnia wykorzystania limitu, podejmuje decyzje w zakresie działań wskazanych we wniosku.
W razie, gdy przekroczenie limitu stanowi do 10% dopuszczalnego limitu, i według sporządzonej analizy sytuacja ta nie wpływa znacząco na bieżące i przyszłe wyniki finansowe Banku, Zarząd może podjąć decyzję o dopuszczalności tego przekroczenia w określonym okresie czasowym z jednoczesnym zwiększeniem częstotliwości monitorowania stopnia realizacji limitu, w celu niedopuszczenia do dalszego wzrostu ryzyka; podejmowane w tym okresie decyzje winny dążyć do

obniżenia potencjalnego poziomu ryzyka walutowego, mieszczącego się w obowiązujących limitach; sytuacje, które spowodowały dopuszczalne przekroczenie limitu mogą dotyczyć:

1) Czasowego, uzasadnionego spadku funduszy własnych Banku;
2) Nieplanowanego wcześniej zaangażowania się Banku w pomoc strategicznemu klientowi w sytuacji jego uzasadnionych, przejściowych problemów.

W przypadku znacznego przekroczenia obowiązujących limitów – powyżej 10% dopuszczalnego limitu – Zarząd podejmuje działania, zmierzające do redukcji potencjalnego poziomu ryzyka walutowego.

W przypadku wystąpienia przekroczeń limitów, informacja zarządcza z obszaru monitorowania stopnia realizacji limitów zawiera informacje o:

1) Częstotliwości, skali i okresie utrzymywania się przekroczeń konkretnych limitów;
2) Charakterze przekroczeń (czy były poprzedzone wcześniejszą zgodą Zarządu; czy mają charakter jednorazowy i nie powinny wystąpić w przyszłości);
3) Przyczynach ich powstania;
4) Sposobie likwidacji przekroczenia (proponowany lub faktyczny);
5) Skutkach przekroczenia limitów;
6) Działaniach podjętych/proponowanych w celu uniknięcia podobnej sytuacji w przyszłości.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

– Całkowita pozycja walutowa w funduszach własnych	2,0%
– Pozycja walutowa USD w funduszach własnych	0,5%
– Pozycja walutowa EUR w funduszach własnych	1,2%
– Pozycja walutowa GPB w funduszach własnych	0,3%
– Walutowe depozyty bieżące/depozyty bieżące	5,0%
– Walutowe depozyty terminowe/depozyty terminowe	5,0%
– Aktywa płynne USD/depozyty a'vista USD	min. 20,0%
– Aktywa płynne EUR/depozyty a'vista EUR	min. 50,0%
– Aktywa płynne GBP/depozyty a'vista GBP	min. 25,0%

Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
c) ocenę współczynników kapitałowych,
d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank przyjmuje minimalną wartość łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14,5%, tym samym kapitał regulacyjny może stanowić maksymalnie 55% funduszy własnych.

Przy określaniu maksymalnych poziomów istotnych rodzajów ryzyka bankowego Bank uwzględnił powyższe założenia oraz kierował się:

1) celami strategicznymi Banku;
2) apetytem na poszczególne rodzaje ryzyka, określonym w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
3) danymi historycznymi;
4) wynikami testów warunków skrajnych na poszczególne rodzaje ryzyka.

W limitach alokacji kapitału Bank nie wymienia limitu na ryzyko braku zgodności, pomimo uznania tego ryzyka za istotne, ze względu na fakt, że ryzyko braku zgodności jest pokryte przede wszystkim regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach kwartalnych informacja w tym zakresie jest przedmiotem informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
Aktualizowanie limitów odbywa się w okresach dokonywania przeglądu strategii.
Bank nie ustala dopuszczalnych przekroczeń limitów.
W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu podejmowane są działania polegające na:

1) określeniu przez Zespół ds. Ryzyk i Analiz skali przekroczenia limitu;
2) zbadanie czy przekroczenie limitu jednostkowego narusza cele strategiczne dotyczące: minimalnego poziomu łącznego współczynnika kapitałowego, minimalnego poziomu współczynnika Tier I, minimalnego poziomu współczynnika kapitału podstawowego Tier I, maksymalnego poziomu obciążenia kapitałem wewnętrznym funduszy własnych;
3) dokonaniu przez Zespół ds. Ryzyka i Analiz analizy przyczyn przekroczenia limitu, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie limitu ma charakter jednorazowy, czy też jest wynikiem zmian strukturalnych, a przekroczenie może mieć charakter długotrwały;
4) podjęciu przez Zarząd i Radę Nadzorczą decyzji o podniesieniu limitu, jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako akceptowalna;
5) podjęciu odpowiednich działań, jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako nieakceptowana.

Bank przeprowadza raz na kwartał testy warunków skrajnych polegające na badaniu wpływu czynników nieoczekiwanych na poziom funduszy własnych i adekwatność kapitałową.
Bank zakłada sytuację skrajną przyjmując spadek funduszu udziałowego, zaliczonego do funduszy własnych Banku, o 100%.
Bank dokonuje oceny poziomu wrażliwości kapitału wewnętrznego na zmiany poziomu ryzyka według poniższych zasad:

1) wylicza się średnią wartość kapitału wewnętrznego za okres ostatnich 24 miesięcy oraz odchylenie standardowe;
2) za skrajny poziom kapitału wewnętrznego Bank przyjmuje wartość średniej powiększonej o 2 odchylenia standardowe.

Niezależnie od testów przytoczonych powyżej Spółdzielnia raz w roku przeprowadza testy warunków skrajnych w ramach Grupowego Planu Naprawy polegające na m.in. na określeniu wpływu na poziom wypłacalności wszystkich Uczestników następujących scenariuszy:

1) scenariusz systemowy zakładający kryzys makroekonomiczny, oparty na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występuję wzrost należności zagrożonych i wypływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych;
2) scenariusze indywidualne zakładające:
   a) materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych,
   b) wzrost kosztu finansowania depozytów,
   c) spadek stóp procentowych;
3) scenariusz mieszany, uwzględniający kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, zakładający kryzys na rynku rolnym.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

Wskaźnikami monitorującymi poziom wypłacalności Banku, które uruchamiają Awaryjny Plan Kapitałowy są:

1) wskaźnik TCR (współczynnik wypłacalności/łączny współczynnik kapitałowy);
2) wskaźnik dźwigni;
3) współczynnik kapitału Tier I;
4) współczynnik kapitału podstawowego Tier I.

Bank uruchamia Awaryjny Plan Kapitałowy w przypadkach, w których:

1) wartość wskaźnika TCR spadnie poniżej 14,50%;
2) wartość wskaźnika dźwigni spadnie poniżej 5,00%;
3) wartość współczynnika kapitału Tier I spadnie poniżej 11,50%;
4) współczynnik kapitału podstawowego Tier I spadnie poniżej 10,00%;

Jeżeli podejmowane w ramach Awaryjnego Planu Kapitałowego działania spowodują spadek innych, wyznaczonych w Planie Naprawy, wskaźników krytycznych poniżej przyjętych w Planie Naprawy wartości ostrzegawczych to Bank podejmuje działania prowadzące do naprawy tych wskaźników.
Oprócz odpowiednich działań Bank może zastosować następujące opcje naprawy:

1) pozyskać pożyczkę podporządkowaną od Spółdzielni;
2) wstrzymanie uruchomień nowych kredytów;
3) pozyskać nowych udziałowców;
4) sprzedaż portfela kredytów zaliczanych do kategorii „normalne”;
5) pozyskać wkłady pieniężne;
6) nabycie niezagrożonych wierzytelności Banku przez Spółdzielnię;
7) wykup udziałów przez Spółdzielnię.

Do działań krótkoterminowych zaliczane są:

1) przeprowadzanie śródrocznych odbiorów bilansu i zaliczenie, za zgodą właściwego organu, zweryfikowanego wyniku bieżącego do funduszy własnych;
2) zmniejszenie wielkości aktywów ważonych ryzykiem;
3) ograniczenie poziomu tych rodzajów ryzyka, które generują wymóg kapitałowy nieobjęty kapitałem regulacyjnym.

W zakresie zmniejszania wielkości aktywów ważonych ryzykiem Bank podejmie czynności polegające na:

1) krótkotrwałym ograniczeniu akcji kredytowej;
2) lokowaniu nadwyżek wolnych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
3) lokowaniu nadwyżek wolnych środków za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w instrumenty dłużne o niskim ryzyku;
4) przeprowadzeniu przeglądu portfela kredytowego celem wytypowania ekspozycji, w pełni i całkowicie zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, którym można byłoby przypisać preferencyjną wagę ryzyka;
5) sprzedaży papierów wartościowych, którym w rachunku aktywów ważonych ryzykiem przypisywana jest waga ryzyka kontrahenta 100%;
6) ograniczeniu ekspozycji kapitałowych z wagą ryzyka 250%;
7) wyeliminowaniu ekspozycji związanych ze szczególnie wysokim ryzykiem posiadających wagę ryzyka 150%;
8) dokonaniu przeglądu zobowiązań pozabilansowych udzielonych, w celu upewnienia się, czy klient ma zamiar wykorzystać brakującą kwotę przyznanego kredytu (zwłaszcza gdy ekspozycja jest związana z przedsięwzięciem inwestycyjnym, które zostało ukończone);
9) wstrzymaniu kredytowania podmiotów, których łączna kwota zadłużenia wobec Banku przekroczyłaby kwotę 1 mln euro;

Działania zmierzające do ograniczenia pozostałych poziomów ryzyka będą polegały na:

1) wyodrębnieniu tych rodzajów ryzyka, wygenerowały wymóg kapitałowy;
2) przeanalizowanie przyczyn znacznego poziomu tych rodzajów ryzyka;
3) wyeliminowanie tych przyczyn, jeżeli istnieje możliwość skutecznego zmniejszenia poziomu ryzyka w krótkim okresie czasu.

Do działań o charakterze długoterminowym, które będą zmierzały do utrzymania poziomu adekwatności kapitałowej na pożądanym poziomie zaliczane jest:

1) systematyczne zwiększanie poziomu funduszy własnych;
2) planowanie rozwoju Banku proporcjonalnie do przyrostu funduszy własnych;
3) podejmowanie intensywnych działań naprawczych, restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych w celu zmniejszenia poziomu kredytów zagrożonych.

W zakresie zwiększania poziomu funduszy własnych będą podejmowane czynności polegające na dążeniu do wypracowania jak największej nadwyżki bilansowej.
Bank będzie również dążył do ograniczania wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, a zwłaszcza na ryzyko kredytowe poprzez:

1) poprawę jakości zarządzania ryzykiem;
2) ograniczenie aktywów ważonych ryzykiem poprzez sterowanie strukturą aktywów;
3) sprzedaż majątku trwałego, który nie jest przeznaczony do wykonywania czynności bankowych;
4) ograniczanie stopnia koncentracji kredytów;
5) uwzględnienie w polityce zabezpieczeń, techniki redukcji ryzyka kredytowego (np. gwarancje, kaucje).

Bank stosuje następujące limity alokacji kapitału:

– Ryzyko kredytowe I Filar	46,50%
– Ryzyko kredytowe II Filar	8,00%
– Ryzyko kredytowe I i II Filar	54,50%
– Ryzyko rynkowe I Filar	0,00%
– Ryzyko rynkowe II Filar	0,25%
– Ryzyko rynkowe I i II Filar	0,25%
– Ryzyko operacyjne I Filar	8,50%
– Ryzyko operacyjne II Filar	1,00%
– Ryzyko operacyjne I i II Filar	9,50%
– Ryzyko koncentracji zaangażowań I Filar	x
– Ryzyko koncentracji zaangażowań II Filar	1,50%
– Ryzyko koncentracji zaangażowań I i II Filar	1,50%
– Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej I Filar	x
– Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej II Filar	22,00%
– Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej I i II Filar	22,00%
– Ryzyko płynności I Filar	x
– Ryzyko płynności II Filar	1,50%
– Ryzyko płynności I i II Filar	1,50%
– Ryzyko biznesowe I Filar	x
– Ryzyko biznesowe II Filar	1,50%
– Ryzyko biznesowe I i II Filar	1,50%
– Ryzyko kapitałowe I Filar	x
– Ryzyko kapitałowe II Filar	0,50%
– Ryzyko kapitałowe I i II Filar	0,50%
– Udział kapitału regulacyjnego w funduszach własnych	55,00%
– Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	91,25%
– Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	min. 9%
– Wskaźnik dźwigni finansowej	min. 5%

Ryzyko biznesowe

Bank definiuje ryzyko biznesowe jako możliwość nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.
Ryzyko biznesowe obejmuj swoim zasięgiem:

1) ryzyko wyniku finansowego – ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału;
2) ryzyko strategiczne – niekorzystne lub błędne decyzje strategiczne, brak realizacji strategii, brak właściwej reakcji na zmiany w otoczeniu zewnętrznym;

3) ryzyko regulacyjne – zmiany warunków prawnych prowadzenia działalności;
4) ryzyko konkurencji – ryzyko zmian związane z warunkami konkurowania, mających niekorzystny wpływ na Bank

Ocena ryzyka strategicznego w Banku polega na ocenie realizacji celów określonych w Strategii działania Banku. Ocenie podlegają kwartalne cele finansowe opisane w planie finansowym oraz *„Strategii działania w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu”* oraz cele niefinansowe określone w wyżej wymienionej Strategii działania oraz „*Polityce kredytowej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu”*.
Dodatkowo na ocenę poziomu ryzyka strategicznego może wpłynąć ilość, celowość i trafność wdrażanych nowych produktów lub usług. Im większe zainteresowanie klientów nowymi produktami tym lepiej Bank rozpoznaje potrzeby rynku, a to wpływa na obniżenie poziomu ryzyka strategicznego, a tym samym ryzyka biznesowego.
Wielkość wypracowanego wyniku finansowego jest istotna dla realizacji zatwierdzonej Strategii działania Banku. Rozwój Banku angażuje fundusze własne Banku, a wynik finansowy jest najpewniejszym składnikiem powodującym wzrost funduszy. W związku z powyższym ryzyko wyniku finansowego należy oceniać przez pryzmat funduszy własnych Banku, które Bank może i powinien zbudować z wypracowanego rocznego wyniku finansowego, a potrzeb funduszowych wynikających z zatwierdzonej Strategii działania Banku.
Ryzyko cyklu gospodarczego oraz otoczenia oceniane jest poprzez zmiany na rynku, na którym działa Bank, poprzez działania konkurencji oraz poprzez zmiany regulacyjne, które mogą wpłynąć na działalność Banku.
Jest to ryzyko wynikające z nieuwzględnienia przez wewnętrzne modele oceny ryzyka kredytowego wpływu cyklu gospodarczego, co wyznacza potrzebę wykonywania prognostycznych testów warunków skrajnych, identyfikujących możliwe zdarzenia lub zmiany w warunkach rynkowych, które mogą niekorzystnie wpłynąć na Bank.
Ryzyko cyklu gospodarczego kojarzone jest ze wskaźnikiem ryzyka kredytowego rozumianego jako stosunek kredytów nieregularnych w kredytach ogółem.
Ocena ryzyka otoczenia ekonomicznego przygotowywana jest co najmniej raz w roku i polega na:
a) analizie zmian rynkowych,
b) analizie konkurencji,
c) analizie wskaźnika poziomu kredytów nieregularnych w stosunku do obliga kredytowego.

Testy warunków skrajnych dla ryzyka biznesowego przeprowadza się w celu oszacowania wpływu niekorzystnych zmian otoczenia Banku na wynik finansowy. Do niekorzystnych zmian otoczenia Bank zalicza zmiany stóp procentowych, zmiany kursów walut, zmiany czynników makroekonomicznych tj. wzrost bezrobocia, wzrost inflacji.
Rodzaje testów warunków skrajnych:
1) testy wrażliwości:
   - wpływ niekorzystnej zmiany rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy Banku
   - wpływ niekorzystnej zmiany kursów walut na wynik finansowy Banku,
2) analiza scenariuszowa:
   - scenariusz zakładający spadek wolumenu sprzedaży i wpływ tego spadku na wynik finansowy oraz kapitał podstawowy TIER I Banku.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.
Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:
1) oceny ryzyka historycznego – oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane;
2) oceny ryzyka hipotetycznego – oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w Banku w szczególności następujące obszary:

1) ochronę danych osobowych, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych;
2) ochronę konkurencji i konsumentów, zgodnie z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów;
3) zwalczanie nieuczciwej konkurencji, zgodnie z ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
4) przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;
5) zachowanie tajemnicy bankowej i tajemnicy przedsiębiorstwa, zgodnie z ustawą Prawo bankowe i ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
6) przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
7) kredyty konsumenckie, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim;
8) kredyty hipoteczne, zgodnie z ustawą o kredycie hipotecznym;
9) obowiązki informacyjne Banku, zgodnie z ustawą Prawo bankowe;
10) etykę bankową (dobre praktyki bankowe) zgodnie z „Zasadami dobrych praktyk w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu";
11) umowy outsourcingowe, zgodnie z ustawą Prawo bankowe;
12) bancassurance;
13) nietrafiona/nieuczciwa sprzedaż (misselling);
14) uchwały i rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego;
15) realizację zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię;
16) usługi płatnicze, zgodnie z ustawą o usługach płatniczych.

Komórka ds. zgodności identyfikuje ryzyko braku zgodności w oparciu o informacje wynikające z:

1) rejestru zdarzeń i strat operacyjnych;
2) rejestru reklamacji, skarg i wniosków;
3) rejestru spraw sądowych;
4) informacji dotyczącej braku zgodności w obszarze dotyczącym przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
5) raportów z kontroli sporządzanych w ramach systemu kontroli wewnętrznej;
6) protokołów pokontrolnych z przeprowadzonych w Banku kontroli przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię;
7) wyników kontroli wewnętrznych, w tym kontroli;
8) wyników analiz otrzymanych przez Bank w ramach procesu BION;
9) informacji o podejrzeniu wystąpienia naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku standardów etycznych;
10) okresowych przeglądów obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych;
11) wydanych opinii prawnych i alertów prawnych;
12) wykonywanego monitoringu otoczenia prawnego/regulacyjnego;
13) niekorzystnych informacji o Banku, które pojawiły się w mediach.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka	*Wartość % w stosunku do funduszy własnych*
Ryzyko kredytowe	46,08%
Ryzyko operacyjne	5,74%
Ryzyko walutowe	0,00%
Ryzyko koncentracji	0,00%
Ryzyko płynności	0,00%
Ryzyko stopy procentowej	6,70%
Ryzyko biznesowe	0,88%
Ryzyko kapitałowe	0,00%
Razem	**59,41%**

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku nie sprawują żadnych funkcji w Zarządzie lub Radzie Nadzorczej innego podmiotu wynikającego z art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Zarząd Banku składa się z 3 (trzech) do 5 (pięciu) osób wybieranych na czas nieokreślony.
Zgodnie z obowiązującym Statutem w skład Zarządu wchodzą:

1) Prezes;
2) Wiceprezes (Wiceprezes ds. handlowych),
3) Wiceprezes (Wiceprezes ds. finansowo – księgowych)

Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów, z zastrzeżeniem art. 22b. Ustawy Prawo bankowe Rada Nadzorcza, powołując lub odwołując członków Zarządu Banku, uwzględnia ocenę spełniania wymogów, o których mowa w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.

Powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe; z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza.
Rada Nadzorcza niezwłocznie po powołaniu Zarządu i po dokonaniu zmiany jego składu przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego informację o składzie zarządu i zmianie jego składu oraz wynikającą z oceny, informację o spełnieniu przez członków Zarządu wymogów, o których mowa w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe. Rada Nadzorcza informuje Komisję Nadzoru Finansowego także o zatwierdzeniu i zmianie wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku.

Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionej funkcji oraz powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

Zarząd kieruje działalnością Banku, reprezentuje go na zewnątrz, planuje podstawowe kierunki rozwoju Banku, rozpatruje istotne zagadnienia z zakresu działalności Banku i podejmuje uchwały i decyzje we wszelkich sprawach, za wyjątkiem spraw zastrzeżonych do kompetencji Zebrania Przedstawicieli lub Rady Nadzorczej.
Zarząd Banku, działa zgodnie z zakresem kompetencji.
Zarząd Banku ustala, a Rada Nadzorcza zatwierdza wewnętrzny podział kompetencji w Zarządzie Banku.

W Zarządzie Banku wyodrębnia się stanowisko członka Zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku tj. Prezesa Zarządu.

Członkowie Zarządu Banku ponoszą kolegialną odpowiedzialność za decyzje zastrzeżone do kompetencji Zarządu, niezależnie od prowadzenia wewnętrznego podziału odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności Banku pomiędzy członków Zarządu lub delegowania określonych uprawnień na niższe szczeble.

Rada składa się od 5 (pięciu) do 11 (jedenastu) osób. Do Rady może być wybrany wyłącznie członek Banku, przy czym udział pracowników będących członkami Banku nie może przekroczyć 1/5 jej składu.
Jeżeli członkiem Banku jest osoba prawna, do Rady może być wybrana osoba nie będąca członkiem Banku wskazana przez osobę prawną. Kadencja Rady trwa 4 lata i upływa z dniem wybrania Rady Nadzorczej następnej kadencji.
Członkowie Rady są powoływani na łączną kadencję.
Członek Rady powinien wykonywać swoją funkcję w sposób aktywny, wykazując się niezbędnym poziomem zaangażowania w pracę Rady. Pełnienie funkcji w Radzie nie powinno kolidować z innymi obowiązkami zawodowymi, prowadzoną działalnością gospodarczą oraz pełnionymi funkcjami społecznymi.

Członek Rady winien posiadać odpowiedni poziom kwalifikacji do pełnienia powierzonej mu funkcji oraz poddawać się ocenie, co do jego poziomu, zgodnie z wymogami określonymi przepisami prawa.
Przed upływem kadencji członek Rady może być odwołany większością 2/3 głosów przez organ, który dokonał wyboru.
Członków Rady wybiera i odwołuje Zebranie Przedstawicieli spośród nieograniczonej liczby kandydatów zgłoszonych przez członków Banku na Zebraniu Przedstawicieli.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:
- Komitet Zarządzania Ryzykami, który spotyka się w miarę potrzeb jednak nie rzadziej niż raz w miesiącu;
- Komitet Kredytowy, który spotyka się w miarę potrzeb jednak nie rzadziej niż raz w tygodniu.

Liczba posiedzeń Komitetu Zarządzania Ryzykami w 2019 roku - 21.
Liczba posiedzeń Komitetu Kredytowego w 2019 roku - 49.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrznymi procedurami Banku dotyczącymi poszczególnych ryzyk oraz zgodnie z *„Regulaminem funkcjonowania systemu informacji zarządczej w PBS w Gostyniu”* oraz *„Zasadami sporządzania informacji zarządczej w obszarze objętym Rekomendacją D”.*
W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Ryzyko kredytowe (ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

Raporty z zakresu ryzyka kredytowego pozwalają Bankowi na:

1) ocenę wielkości i profilu ryzyka kredytowego;
2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka kredytowego;
4) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka;
6) kontrolowanie wyników procesu dochodzenia roszczeń z tytułu zabezpieczenia spłaty kredytu;
7) kontrolę występujących w Banku skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania oraz jakości kredytów, których odstępstwa dotyczyły.

Raporty z zakresu ryzyka kredytowego zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach kwartalnych dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Ryzyko koncentracji

Raporty z zakresu ryzyka koncentracji pozwalają Bankowi na:

1) ocenę profilu ryzyka koncentracji;
2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka koncentracji;
4) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka,
6) kontrolę skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania.

Raporty z zakresu ryzyka koncentracji zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach miesięcznych dla Zarządu oraz kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

Ryzyko płynności

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
4) poziomu aktywów nieobciążonych;
5) analizy wskaźników płynności;
6) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
7) wyników testów warunków skrajnych;
8) stopnia wykorzystanie wskaźników wczesnego ostrzegania;
9) stopnia przestrzegania limitów.

Raporty z zakresu ryzyka płynności zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach miesięcznych dla Zarządu oraz kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

Ryzyko stopy procentowej

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej;
3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
2) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyka stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;
3) poziomu ryzyka przeszacowania;
4) poziomu ryzyka bazowego;
5) analizy wskaźników;
6) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
7) wyników testów warunków skrajnych;
8) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach miesięcznych dla Zarządu oraz kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

Ryzyko operacyjne

Bank posiada system regularnego monitorowania ryzyka operacyjnego, który:

1) umożliwia obserwację profilu tego Ryzyka;
2) zapewnia regularne przekazywanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej stosownych informacji.

W Banku zarówno złożoność systemu monitorowania, jak i częstotliwość wykonywania czynności monitorujących wynika z tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne, profilu tego ryzyka oraz zmian zachodzących zarówno w Banku, jak i jego otoczeniu.

Bank określając mechanizmy monitorowania ryzyka operacyjnego uwzględnił:

1) rodzaj i istotność zidentyfikowanych w Banku ryzyk;
2) rodzaje, stopień skomplikowania i wartość realizowanych/planowanych operacji;
3) złożoność wykorzystywanych systemów;
4) poziom kwalifikacji pracowników i zmiany kadrowe;
5) złożoność struktury organizacyjnej Banku oraz poziom jej zmienności.

Każda komórka organizacyjna odpowiada za bieżące monitorowanie ryzyka operacyjnego w podległym sobie obszarze, w ramach którego m.in.:

1) identyfikuje zdarzenia bez i ze stratą/zdarzenia rzeczywiste i incydenty;
2) obserwuje zmiany w danych przekazywanych do KRI;
3) aktualizuje lub przeprowadza nowe samooceny ryzyka operacyjnego.

Wyniki monitorowania, o którym mowa powyżej, przekazywane są każdorazowo do Stanowiska ds. Ryzyka Operacyjnego, w trybie określonym w systemie informacji zarządczej.

Stanowiska ds. Ryzyka Operacyjnego odpowiada za regularne monitorowanie ryzyka operacyjnego na poziomie Banku, uwzględniając w szczególności informacje związane z przebiegiem procesów stanowiących priorytet działań zarządczych oraz zidentyfikowane zdarzenia istotne.

St. ds. Ryzyka Operacyjnego, w celu szybkiego wykrycia słabości występujących w systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym, dba zarówno o terminowość przekazywania do niej danych, jak i ich jakość, m.in. poprzez weryfikację poprawności rejestrowanych w Programie informacji.

Monitorowanie ryzyka operacyjnego w Banku odbywa się w szczególności na podstawie:

1) zdarzeń rzeczywistych i incydentów oraz związanych z nimi skutków i stosowanych działań ograniczających;
2) aktualizowanych lub przeprowadzanych na bieżąco samoocen ryzyka;
3) KRI, w tym wartości progowych;
4) testów warunków skrajnych;
5) zdarzeń zewnętrznych i ich możliwego wpływu na Bank;
6) wyników kontroli oraz skuteczności działań kontrolnych i naprawczych;
7) informacji o realizacji zaleceń wydawanych, w celu ograniczania ryzyka operacyjnego;
8) danych związanych z transferowaniem Ryzyka;

Wyniki monitorowania ryzyka operacyjnego w Banku zawarte są w raportach przedkładanych, Zarządowi i Radzie Nadzorczej, w terminach zgodnych z obowiązującym w Banku systemem informacji zarządczej.

W Banku funkcjonuje ustalony system sprawozdawczości wewnętrznej, który umożliwia m.in. ocenę narażenia Banku na ryzyko oraz skuteczne zarządzanie tym ryzykiem.
W ramach SIZ określone zostały terminy i zakres danych przekazywanych przez poszczególne komórki organizacyjne do Stanowiska ds. Ryzyka Operacyjnego, Zarządu, Rady Nadzorczej.
Informacje raportowane z zakresu ryzyka operacyjnego w ramach SIZ, zawierają w szczególności:

1) informacje na temat wykorzystania założonych tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne danego rodzaju;
2) szczegółową charakterystykę ostatnich znaczących wewnętrznych zdarzeń rzeczywistych i strat z nimi związanych;
3) informacje, dotyczące istotnych zdarzeń zewnętrznych oraz prawdopodobieństwa zajścia takich zdarzeń w Banku i ich potencjalnego wpływu na Bank;
4) informacje pochodzące z innych wykorzystywanych w Banku narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W raportach, dotyczących ryzyka operacyjnego uwzględnione są m.in. dane o:

1) incydentach i zdarzeniach rzeczywistych, w tym podjętych działaniach korygujących te nieprawidłowości, które mają na celu uniknięcie ewentualnych strat związanych z ich pojawieniem się w przyszłości;
2) zdarzeniach potencjalnych, które pozwalają na podjęcie działań zapobiegających ich występowaniu w przyszłości.

W ramach kontroli poprawności systemu raportów system informacji zarządczej, podlega corocznym przeglądom pod kątem aktualności i jakości przekazywanych danych, ich terminowości oraz zgodności ze strukturą organizacyjną Banku.
Raportowanie w zakresie ryzyka operacyjnego do Stanowiska ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej określone zostało w systemie informacji zarządczej, natomiast przegląd tych informacji pod kątem ich aktualności ma miejsce podczas przeglądu Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym.
Raportowanie, w ramach ryzyka operacyjnego, wspiera procesy decyzyjne osób zarządzających tym ryzykiem na różnych szczeblach Banku.

Bank, raz w roku, ogłasza informacje na temat swojego podejścia do ryzyka operacyjnego, na swojej stronie internetowej.
Bank w ogłaszanej informacji podaje przynajmniej informacje zawarte w obowiązujących w Banku zasadach polityki informacyjnej.
Bank na bieżąco informuje Klientów również o istotnych ryzykach, które mogą wpłynąć na bezpieczeństwo transakcji realizowanych za pomocą kanałów zdalnych, poprzez m. in.:

1) umieszczenie stosownych komunikatów na stronach WWW służących do zalogowania na konto internetowe;
2) przesyłanie stosownych ostrzeżeń bezpośrednio na konta klientów korzystających z bankowości elektronicznej lub wskazane skrzynki e-mail klientów;

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka modeli zawiera m.in.:

1) informacje o realizacji polityki zarządzania ryzykiem modeli;

2) wykaz modeli używanych w Banku wraz z przypisana im istotnością i poziomem ryzyka (w przypadku modeli istotnych) oraz zmianami wartości tych kategorii na przestrzeni czasu;
3) zmiany w liczbie stosowanych modeli, zakresach ich stosowania i przyczyny tych zmian;
4) wykaz planowanych działań z zakresu zarządzania modelami i ich ryzykiem;
5) kluczowe ustalenia z wyników przeprowadzonych monitoringów oraz audytów wewnętrznych.

Raporty z zakresu wskaźników KRI dla Zarządu sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach miesięcznych. Rada Nadzorcza otrzymuje informację z zakresu wskaźników KRI w ramach kwartalnych raportów z ryzyka operacyjnego.
Raporty z zakresu ryzyka operacyjnego zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach kwartalnych dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
Raporty z zakresu ryzyka modeli zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach rocznych dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Ryzyko walutowe

Raporty z zakresu ryzyka walutowego pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
1) Monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
2) Kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka walutowego;
3) Ocenę skutków podejmowanych decyzji;
4) Podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka walutowego zawiera m.in. dane na temat:
1) Struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko walutowe;
2) Wielkości pozycji walutowych;
3) Wpływu zmiany kursów walutowych na wynik finansowy Banku;
4) Analizy wskaźników;
5) Powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
6) Wyników testów warunków skrajnych;
7) Stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Raporty z zakresu ryzyka walutowego zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach miesięcznych dla Zarządu oraz kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

Ryzyko kapitałowe

Raporty z zakresu adekwatności kapitałowej pozwalają kierownictwu Banku na dostęp do aktualnych, pełnych i rzetelnych informacji dotyczących ryzyka kapitałowego, tym samym umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia realizacji przyjętej strategii w omawianym zakresie.
Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie poziomu adekwatności kapitałowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych; w przypadku wzrostu poziomu ryzyka kapitałowego raporty mogą być opracowywane częściej.
System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:
1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
2) poziomu uznanego kapitału;
3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
5) wyników testów warunków skrajnych;
6) realizacji przyjętych limitów alokacji;
7) realizacji planu kapitałowego.

Wskaźnik dźwigni finansowej obliczany jest przez Głównego Księgowego, a monitorowany przez Zespół ds. Ryzyka i Analiz w okresach kwartalnych; stanowi element informacji zarządczej na posiedzenie Komitetu Zarządzania Ryzykami oraz dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Raporty z zakresu ryzyka kapitałowego zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach kwartalnych dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Ryzyko biznesowe

Raporty z zakresu ryzyka biznesowego pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka;
2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka biznesowego;
3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka biznesowego zawiera m.in. dane na temat:

1) analizę realizacji założeń planu finansowego w szczególności wyniku finansowego;
2) analizę banków rówieśniczych;
3) analizę konkurencji;
4) analizę realizacji celów strategicznych;
5) analizę ilości, celowości oraz trafności wdrażanych produktów;
6) analiza wskaźnika kredytów nieregularnych w stosunku do obliga kredytowego;
7) wyników testów warunków skrajnych.

Raporty z zakresu ryzyka biznesowego zarówno dla Zarządu jak i Rady Nadzorczej sporządzane są w okresach określonych w Systemie Informacji Zarządczej tj. w okresach rocznych dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		Kwota w dniu ujawnienia	Odniesienie do CRR
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	349 600,00	Art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29, wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 1		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 2		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 3		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane		Art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	22 389 042,16	Art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego		Art. 26 ust. 1 lit. f)
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I		Art. 486 ust. 2
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.		Art. 483 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		Art. 84, 479, 480
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend		Art. 26 ust. 2
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	22 738 642,16	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	- 10 800,00	Art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 10 216,67	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
9	Zbiór pusty w UE		
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartej na przyszłej rentowości z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 472 ust. 5
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		Art. 33 lit. a)
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		Art. 36 ust. 1 lit. d) Art. 40, 159, art. 472 ust. 6

13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		Art. 32 ust. 1
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		Art. 33 lit b)
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. e) Art. 41, art. 472 ust. 7
16	Posiadane przez instytucje bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. f) Art. 42, art. 472 ust. 8
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. g) Art. 44, art. 472 ust. 9
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11
20	Zbiór pusty w UE		
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1250% jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		Art. 36 ust. 1 lit. k)
20b	W tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91
20c	W tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii), art. 243 ust. 1 lit. b), art. 244 ust. 1 lit. b), art. 258
20d	W tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujema)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)		Art. 48 ust. 1
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11

	sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		
24	Zbiór pusty w UE		
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. a) Art. 472 ust. 3
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		Art. 6 ust. 1 lit. l)
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468		
	W tym: …. filtr dla niezrealizowanej straty 1		Art. 467
	W tym: …. filtr dla niezrealizowanej straty 2		Art. 467
	W tym: …. filtr dla niezrealizowanego zysku 1		Art. 468
	W tym: …. filtr dla niezrealizowanego zysku 2		Art. 468
26b	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 481
	W tym: ….		Art. 481
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. j)
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I		
29	Kapitał podstawowy Tier I	22 717 625,49	
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne		Art. 51, 52
31	W tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie mającymi zastosowanie standardami rachunkowości		
32	W tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie mającymi zastosowanie standardami rachunkowości		
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I		Art. 486 ust. 3
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.		Art. 483 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		Art. 85, 86, 480
35	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		Art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi		

37	Posiadane przez instytucje bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)		Art. 52 ust. 1 lit. b) Art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust.4
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust.4
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
41c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 467, 468, 481
	W tym: … możliwe filtry dla		Art. 467

	niezrealizowanych strat		
	W tym: … możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		Art. 468
	W tym: …		Art. 481
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)		Art. 56 lit. e)
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I		
44	Kapitał dodatkowy Tier I		
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	22 717 625,49	
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne		Art. 62, 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		Art. 486 ust. 4
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.		Art. 483 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier II nie uwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		Art. 87, 88, 480
49	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		Art. 486 ust. 4
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego		Art. 62 lit c) i d)
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi		
52	Posiadane przez instytucje bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		Art. 63 lit. b) ppkt (i) Art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 66 lit. b), art. 68, art. 477 ust. 3
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4
54a	W tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego		
54b	W tym: udziały kapitałowe istniejące przed dniem 01 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień okresu przejściowego		

55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
56c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 467, 468, 481
	W tym: … możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		Art. 467
	W tym: … możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		Art. 468
	W tym: …		Art. 481
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II		
58	Kapitał Tier II		
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	22 717 625,49	
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np.		Art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lt. b), art. 472 ust. 11 lit. b)

	aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)
	W tym pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		Art. 477, art. 477 ust. 2 lit b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	127 204 936,75	
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,86	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,86	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,86	Art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego		
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego		
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego		
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128
69	Nieistotne w przepisach unijnych		
70	Nieistotne w przepisach unijnych		

71	Nieistotne w przepisach unijnych		
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)		Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 45, 46, art. 472 ust. 10 Art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 Art. 66 lit c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 45, 48, 470, art. 472 ust.11
74	Zbiór pusty w UE		
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38,48, 470, art. 472 ust. 5
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)		Art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową		Art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		Art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		Art. 62
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

Na kapitał podstawowy Tier I, składają się:

a) wpłacony fundusz udziałowy (Bank wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku. Bank zalicza do funduszy własnych udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku po uzyskaniu zgody KNF. Wyplata udziałów zaliczonych do funduszy własnych wymaga zgody KNF),
b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,
c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po podjęciu przez Bank decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy,
d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
   - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
   - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży",
e) fundusz rezerwowy,
f) fundusz zasobowy,
g) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej.

Pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe[12] (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
c) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji[13],
d) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej;

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II

Bank nie posiada instrumentów kapitałowych.

[12] Pomniejszanie nie dotyczy udziałów wzajemnych powstałych po 2011 r.
Pomniejszanie dotyczy części „wspólnej" (częścią wspólną jest kwota mniejszego udziału, jeśli są równe, to częścią wspólną jest kwota jednego lub drugiego).
Kwotę korekty Bank pomniejsza o część zamortyzowaną analogicznie do stopnia amortyzacji funduszu udziałowego.

[13] Z wyłączeniem udziałów kapitałowych w Banku Zrzeszającym i u innego Uczestnika (za wyjątkiem udziałów krzyżowych).

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.
Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:
a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
c) walutowego, w oparciu o metodę de minimis.

Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.
Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.
Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie 91,25 %.
Na datę informacji relacja wynosiła 59,41%.
W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Wykaz kwot stanowiących 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w zł
1	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe w/c rządów i banków centralnych	111 617
2	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe w/c samorządów terytorialnych i władz lokalnych	199 605
3	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe w/c organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	111
4	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe w/c wielostronnych banków rozwoju	-
5	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe w/c organizacji międzynarodowych	-
6	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe w/c instytucji	-
7	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe w/c przedsiębiorców	632 261
8	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	1 606 230
9	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	5 486 738
10	ekspozycje przeterminowane	149 046
11	ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	-
12	ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-
13	pozycje sekurytyzacyjne	-
14	ekspozycje kapitałowe	-
15	ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	297 356
16	inne ekspozycje	388 645
	Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe	**8 871 610**

Zestawienie wartości ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych sporządzone według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość przed zastosowaniem technik redukcji	Wartość ważona ryzykiem	Wartość wymogu kapitałowego
1	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	1 775 854	1 395 218	111 617
2	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	12 475 334	2 495 067	199 605
3	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	6 956	1 391	111
4	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-	-
5	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-
6	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	158 771 311	-	-
7	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	10 789 242	7 903 257	632 261
8	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	29 827 210	20 077 873	1 606 230
9	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	92 383 113	68 584 227	5 486 738
10	ekspozycje przeterminowane	1 816 353	1 863 078	149 046
11	ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	-	-	-
12	ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-	-	-
13	pozycje sekurytyzacyjne	-	-	-
14	ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców, ekspozycje kapitałowe	-	-	-
15	ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	3 716 950	3 716 950	297 356
16	inne ekspozycje	9 048 268	4 858 060	388 645
	Razem	**320 610 591**	**110 895 121**	**8 871 610**

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

Wyszczególnienie	Kwota
Ryzyko kredytowe	8 871 610
Ryzyko rynkowe	-
Ryzyko operacyjne	1 304 785
Pozostałe wymogi	-
Łączny wymóg na ryzyka Filaru I	**10 176 395**
Redukcja wymogu kapitałowego	1 722 143
Ryzyko kredytowe	1 597 242
Ryzyko koncentracji zaangażowań	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	1 521 926
Ryzyko operacyjne	-
Ryzyko płynności	-
Ryzyko walutowe	-
Ryzyko biznesowe	200 217
Ryzyko kapitałowe	-
Pozostałe ryzyka	-
Łączna wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych Filar II	**3 319 385**
Rezerwa na ryzyko ogólne	-
Wewnętrzne wymogi kapitałowe po uwzględnieniu rezerwy na ryzyko ogólne	-
Sumaryczny wewnętrzny wymóg kapitałowy	**13 495 780**
Współczynnik wypłacalności [%]	**17,86**
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	**13,47**

Ryzyko	*Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł*
• kredytowe	10 468 851
• operacyjne	1 304 785
• walutowe	0
RAZEM	**11 773 637**

Ujawnienia dotyczące bufora antycyklicznego

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego		
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	Nie dotyczy
2	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	Nie dotyczy
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	Nie dotyczy

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, które w dniu zapadalności powinny być spłacone, a nie są.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów *w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków*

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością Banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz z „Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banku".
Podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.
Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
- kategorii "pod obserwacją";
- grupy "zagrożone" − w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub "stracone".

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii "normalne" oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego 1,5 % podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.
Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone" oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

- 1,5 % w przypadku kategorii "pod obserwacją";
- 20 % w przypadku kategorii "poniżej standardu";
- 50 % w przypadku kategorii "wątpliwe";
- 100 % w przypadku kategorii "stracone".

Wymagany poziom rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne" oraz do kategorii „pod obserwacją" wraz z odpisami aktualizującymi należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi może być pomniejszony o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne.
Bank może utworzyć rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi jednak nie więcej niż;

- 1,5% - 20,00% w przypadku kategorii "pod obserwacją";
- 20% - 50,00% w przypadku kategorii "poniżej standardu";
- 50% - 70,00% w przypadku kategorii "wątpliwe";
- 100% - 100,00% w przypadku kategorii "stracone".

Prowizje i ESP

Prowizje stanowiące integralną część rentowności instrumentu finansowego (kredytu), które korygują efektywną stopę procentową to:

a) prowizje z tytułu udzielenia kredytu, czyli prowizje przygotowawcze z tytułu udzielenia kredytu. Prowizje te stanowią wynagrodzenie za czynności takie, jak ocena sytuacji finansowej kredytobiorcy, oszacowanie i rejestracja gwarancji, wycena i ustanowienie prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu, przygotowanie dokumentacji kredytowej, negocjowanie warunków, przygotowanie i przetwarzanie dokumentów oraz przeprowadzenie transakcji,
b) prowizje, które stanowią przedpłacone odsetki lub powodują obniżenie nominalnej stopy procentowej,
c) prowizje, które stanowią zwrot kosztów poniesionych przez kredytodawcę w związku z udzieleniem kredytu,
d) prowizje, które wiążą się bezpośrednio z udzieleniem kredytu (np. prowizje płacone kredytodawcy z tytułu wyjątkowo skomplikowanej umowy kredytowej lub z tytułu szybkiego udzielenia kredytu),
e) prowizje stanowiące wynagrodzenie z tytułu zaangażowania się Banku w dany instrument, np. zobowiązanie się do udzielenia kredytu.

Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że określone umowy kredytowe zostaną zawarte, opłaty z tytułu zobowiązania się do ich zawarcia są uznawane jako wynagrodzenie za stałe zaangażowanie kredytowe i razem z powiązanymi z nimi kosztami bezpośrednimi są ujmowane jako korekta efektywnej stopy procentowej. Jeżeli zobowiązanie wygasło, Bank nie udzielił kredytu, opłatę taką ujmuje się jako przychody z chwilą wygaśnięcia zobowiązania. Prowizje z tytułu zaangażowania, o ile prawdopodobieństwo zrealizowania kontraktu jest niewielkie są ujmowane proporcjonalnie w rachunku zysków i strat w okresie zaangażowania.

Prowizje otrzymane z tytułu świadczenia usług, np. z tytułu bieżącej obsługi kredytu są odraczane i ujmowane w przychodach w miarę świadczenia usług. W praktyce opłaty te ujmowane są w rachunku zysków i strat liniowo.

Dominujący składnik różnicy pomiędzy okresowym przychodem odsetkowym określonym w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej, a faktycznie otrzymanymi odsetkami (odsetkami wynikającymi z umowy) stanowi amortyzacja prowizji. W dniu spłaty ostatniej raty kredytu, prowizja będzie w pełni zamortyzowana i łączny przychód, obliczony metodą tradycyjną, będzie równy łącznemu przychodowi, obliczonemu za pomocą efektywnej stopy procentowej w związku z tym metoda efektywnej stopy procentowej wpływa jedynie na okres, w którym ujmowany jest przychód.

Niezamortyzowane saldo prowizji z tytułu udzielenia kredytu lub prowizji za administrowanie oraz innych opłat i kosztów rozliczanych metodą efektywnej stopy procentowej, jest ujmowane w bilansie Banku jako korekta wartości pozycji (kredytów), do której się odnosi. Ewidencja księgowa rozliczanej prowizji prowadzona jest na poszczególne rachunki kredytowe klientów.

W rachunku zysków i strat kwoty prowizji rozliczanych metodą efektywnej stopy procentowej ujmowane są jako część przychodów odsetkowych. Nie ma konieczności rozdzielenia w ramach tych przychodów odsetek, dyskonta czy też prowizji.

Dla prowizji rozliczanych w czasie i odnoszonych na dobro przychodów odsetkowych wyodrębnia się konta odsetkowe w ramach kont 800,810 i 820.

Pobrane od klienta i podlegające rozliczeniu w czasie prowizje ewidencjonuje się w ramach konta „531", zachowując podział na sektory (finansowy, niefinansowy i budżetowy).

Rozliczenia metodą ESP nie można stosować dla należności o nieokreślonym terminie płatności poszczególnych rat i nieustalonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym czy też kredytów z tytułu kart kredytowych. Prowizje od tych kredytów Bank rozlicza w czasie metodą liniową i wykazuje jako pozycję „prowizje" w rachunku zysków i strat

Prowizje i opłaty amortyzowane liniowo.

a) od kredytów udzielonych w rachunku bieżącym oraz w ROR,

b) prowizje pobrane od udzielonych gwarancji i poręczeń, zalicza się do przychodów prowizyjnych, a ewidencja księgowa prowadzona jest na poszczególne rachunki kredytowe klientów.

Dla wszystkich należności bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze gwarancyjnym i poręczeniowym, dla których nie można wygenerować harmonogramu spłat, pobrana prowizja będzie zawsze rozliczana metodą liniową i zaliczana na dobro przychodów prowizyjnych.

Dla kredytów o zmiennej stopie procentowej w Banku stosowana jest następująca metoda rozliczania prowizji netto według efektywnej stopy procentowej:

ESP jest ustalana jednorazowo, w momencie wytworzenia lub nabycia instrumentu, (tj. uruchomienia kredytu), na podstawie pierwotnie ustalonego harmonogramu spłat, (tj. pierwotnej umowy kredytowej). Przeliczenie efektywnej stopy procentowej dla instrumentów o zmiennej stopie procentowej nie jest dokonywane, nawet jeżeli nastąpi zmiana nominalnej stopy procentowej. Zasady rozliczania prowizji ustalone w momencie uruchomienia kredytu pozostają niezmienne.

Ponowne przeliczenie ESP następuje wtedy, gdy wystąpią znaczące zmiany kwoty kredytu, takie jak m. in.:

a) zwiększenie kwoty kredytu zgodnie z aneksem do umowy pierwotnej,
b) wcześniejsza spłata części kapitału,
c) wydłużenie lub skrócenie terminu spłaty kredytu,
d) zmiana kwoty kredytu,
e) inne zmiany warunków kontraktu.

W przypadku wcześniejszej spłaty kredytu nierozliczone prowizje jednorazowo zaliczane są do przychodów odsetkowych. W przypadku umorzenia kredytu nierozliczona prowizja jest rozliczana w korespondencji z kontem należności.

2. Klasy ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy/kategorie:

Lp.	Wyszczególnienie	stan na 31.12.2019 r.	średnia kwota w okresie 31.12.2018 r. - 31.12.2019 r.
1	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	1 775 854	1 644 350
2	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	12 475 334	14 395 140
3	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	6 956	11 986
4	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
5	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	-	-
6	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	158 771 311	143 720 287
7	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	10 789 242	11 456 399
8	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	29 827 210	31 845 625
9	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	92 383 113	86 790 627
10	ekspozycje przeterminowane	1 816 353	2 368 154
11	ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	-	-
12	ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-	-
13	pozycje sekurytyzacyjne	-	-
14	ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców	-	-
15	ekspozycje kapitałowe	3 716 950	2 616 950
16	inne ekspozycje	9 048 268	9 805 820
	RAZEM	**320 610 591**	**304 655 339**

Struktura należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane w rozbiciu na istotne klasy ekspozycji kredytowych według stanu na 31.12.2019 r. przedstawiają poniższe tabele.

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec Rządów i Banków Centralnych	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	1 775 854
	Korekty wartości oraz rezerwy	-
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	-
	100%	-
	RAZEM	**1 775 854**

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	12 475 334
	Korekty wartości oraz rezerwy	-
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	-
	100%	-
	RAZEM	**12 475 334**

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec podmiotów sektora publicznego	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	6 956
	Korekty wartości oraz rezerwy	-
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	-
	100%	-
	RAZEM	**6 956**

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucje - banki	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	158 771 311
	Korekty wartości oraz rezerwy	-
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	-
	100%	-
	RAZEM	**158 771 311**

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	10 789 242
	Korekty wartości oraz rezerwy	-507
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	490 797
	50%	1 142 613
	100%	-
	RAZEM	**9 824 791**

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe detaliczne	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	29 827 210
	Korekty wartości oraz rezerwy	-51576
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	47 400
	50%	637 843
	100%	-
	RAZEM	**29 418 793**

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	92 383 113
	Korekty wartości oraz rezerwy	-
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	6 556 210
	100%	-
	RAZEM	**89 105 008**

Lp.	Ekspozycje przeterminowane	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	1 816 353
	Korekty wartości oraz rezerwy	-562 651
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	-850
	100%	-
	RAZEM	**1 253 277**

Lp.	Ekspozycje kapitałowe	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	3 716 950
	Korekty wartości oraz rezerwy	-
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	-
	100%	-
	RAZEM	**3 716 950**

Lp.	Inne ekspozycje	Wartości w zł
1.	Ekspozycja pierwotna	9 048 268
	Korekty wartości oraz rezerwy	-
	Podział w pełni skorygowanej wartości	
	0%	-
	20%	-
	50%	-
	100%	-
	RAZEM	**9 048 268**

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące regiony geograficzne:

Lp.	Istotne obszary geograficzne	Kwota (w zł)
1	Gmina Gostyń	46 452 686
2	Gmina Borek Wielkopolski	25 187 146
3	Gmina Pogorzela	28 661 312
4	Gmina Pępowo	11 655 062
5	Gmina Piaski	17 012 554
6	Gmina Krobia	9 847 811
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym i budżetowym	**138 816 571**

Kwoty ekspozycji – przedstawione oddzielnie, w podziale na obszary geograficzne - gminy na których Bank prowadzi działalność, na dzień 31.12.2019 roku zawiera poniższa tabela. Należy zaznaczyć, że w PBS w Gostyniu przyjęto, że ryzyko koncentracji tego samego regionu geograficznego uznaje się za nieistotne.

Wyszczególnienie	Gmina Gostyń	Gmina Borek	Gmina Pogorzela	Gmina Pępowo	Gmina Piaski	Gmina Krobia
Należności normalne	46 366 392	24 997 319	28 577 414	11 489 272	17 012 554	9 842 407
Odsetki	30 321	28 247	5 985	9 889	7 361	10 042
Rezerwy celowe	20 437	27 870	14 405	9 643	15 861	7 511
Korekta wartości	402 320	288 985	384 022	154 355	199 926	119 063
Należności pod obserwacją	-	-	-	125 020	-	-
Odsetki	-	-	-	-	-	-
Rezerwy celowe	-	-	-	1 875	-	-
Należności zagrożone	**86 295**	**189 827**	**83 898**	**40 770**	**-**	5 404
Odsetki	**2 124**	**259 982**	**4 627**	**1 408**	**-**	-
Rezerwy celowe	**71 546**	**451 774**	**40 590**	**42 468**	**4 860**	**7 765**
Należności poniżej standardu	28 262	-	74 273	-	-	-
Odsetki	4	-	341	-	-	-
Rezerwy celowe	9 893	-	26 115	-	-	-
Należności wątpliwe	-	-	-	-	-	-
Odsetki	-	-	-	-	-	-
Rezerwy celowe	-	-	-	-	-	-
Należności stracone	58 033	189 827	9 625	40 770	-	5 404
Odsetki	2 120	259 982	4 286	1 408	-	2 024
Rezerwy celowe	61 653	451 774	14 474	42 468	4 860	7 765

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł)

Lp.	Branże	Wartość w tys. zł
1	Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo i Rybactwo	93 598
	Należności normalne	93 425
	Należności pod obserwacją	125
	Należności zagrożone	47
2	Zakwaterowanie i Usługi Gastronomiczne	204
	Należności normalne	201
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	2
3	Opieka Zdrowotna i Pomoc Społeczna	123
	Należności normalne	123
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
4	Transp. gosp. magazyn	450
	Należności normalne	396
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	53
5	Przetwórstwo przemysłowe	1 291
	Należności normalne	1 105
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	186
6	Budownictwo	3 090
	Należności normalne	3 090
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
7	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	4 311
	Należności normalne	4 283
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	28
8	Dział. Profesjonalna, naukowa i tech.	331
	Należności normalne	331
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
9	Obsł. nieruch. wynajem i usł. związ. z prowadz. dział. gosp	62
	Należności normalne	62
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
10	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12 476
	Należności normalne	12 476
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
11	Edukacja	8
	Należności normalne	8
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
12	inne- osoby prywatne	21 183
	Należności normalne	21 096
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	87

13	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 673 1 673 - -
14	Usługi administrowania i działalność wspierająca Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	9 9 - -
	Razem zaangażowanie	**138 816**

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

- Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na typ kontrahentów bez uwzględnienia wartości korekt i rezerw istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela (w zł).

Istotne klasy należności	a'vista	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
Przedsiębiorstwa	188 804	803 517	136 248	204 372	1 198 344	1 441 665	105 384	158 160	60 340	-
Instytucje niekomercyjne	-	524	1073	1 650	3 345	6 945	22 833	15 304	10 842	-
Gospodarstwa domowe	190 053	2 240 007	6 050 147	6 555 282	8 359 617	15 015 378	33 009 350	32 996 439	15 506 568	395 912
Instytucje samorządowe	-	700 000	1 965 000	2 425 000	810 000	2 290 000	3 861 100	425 000	-	-
Leasing	-	41 810	90 970	114 410	289 270	418 640	659 700	58 410	-	-
RAZEM	**378 857**	**3 785 858**	**8 243 438**	**9 300 714**	**10 660 576**	**19 172 628**	**37 658 367**	**33 653 313**	**15 577 750**	**395 912**

- Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy należności bez uwzględnienia wartości korekt i rezerw istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela (w zł).

Istotne klasy należności	a'vista	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
Banki centralne	3 695 683	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe instytucje sektora finansowego	0	41 810	90 970	114 890	289 270	418 160	659 700	3 861 100	425 000	0
Instytucje samorządowe	0	700 000	1 965 000	2 425 000	810 000	2 290 000	3 861 100	425 000	0	0
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	23 153 927	49 008 586	3 000 000	26 300 000	54 300 000	0	0	5 000 000	0	0
Sektor niefinansowy: Przedsiębiorstwa niefinansowe Gospodarstwa domowe Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	345 767	3 274 284	6 569 642	6 903 815	9 548 837	15 829 629	33 093 323	33 134 330	15 571 396	407 805

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według sektorów lub typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji

Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji:

- Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1	Banki	160 844 035
	Należności normalne	160 844 035
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	1 673 210
	Należności normalne	1 673 210
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
3	Pomocnicze instytucje finansowe	778 377
	Należności normalne	778 377
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
4	Instytucje ubezpieczeniowe	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
	Razem zaangażowanie w sektorze finansowym	**163 295 622**

- Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	4 296 835
	Należności normalne	4 108 030
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	188 804
3	Przedsiębiorcy indywidualni	10 095 391
	Należności normalne	10 013 132
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	82 259
4	Osoby prywatne	21 425 200
	Należności normalne	21 337 933
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	87 267
5	Rolnicy indywidualni	88 787 321
	Należności normalne	88 614 437
	Należności pod obserwacją	125 020
	Należności zagrożone	47 864
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	62 515
	Należności normalne	62 515
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	**124 667 262**

- Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora szczebla centralnego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	-
Należności pod obserwacją	-
Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze szczebla centralnego	-

- Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	12 476 100
Należności pod obserwacją	-
Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	**12 476 100**

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

Prezentacja struktury rezerw celowych na dzień 31.12.2019 r.

Kategorie należności	stan na początek roku obrotowego	zwiększenia rezerw	wykorzystanie rezerw	rozwiązanie rezerw	stan na koniec roku obrotowego
Należności normalne	**101 541,72**	**64 099,56**	**0,00**	**69 913,63**	**95 727,65**
- sektor niefinansowy					
Należności pod obserwacją	**0,00**	**14 647,09**	**0,00**	**12 771,79**	**1 875,30**
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-sektor niefinansowy	0,00	14 647,09	0,00	12 771,79	1 875,30
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności poniżej standardu	**27 688,47**	**26 143,61**	**0,00**	**17 823,90**	**36 008,18**
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	27 688,47	26 143,61	0,00	17 823,90	36 008,18
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności wątpliwe	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności stracone	**587 355,93**	**37 382,39**	**0,00**	**41 745,04**	**582 993,28**
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	587 355,93	37 382,39	0,00	41 745,04	582 993,28
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Dodatkowa informacje o należnościach, kredytach i pożyczkach, aktywach finansowych w PBS w Gostyniu na dzień 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	31.12.2018 r.	31.12.2019 r.
I. Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-
II. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	26 043 337,04	26 534 744,24
III. Kredyty i pożyczki udzielone przez bank i wierzytelności własne, nie przeznaczone do obrotu (A + D – B)	253 917 310,13	278 000 590,37
A. Kapitał (brutto)	253 959 020,32	277 709 405,92
1. Dla sektora finansowego (kapitał)	121 697 206,82	140 559 085,48
2. Dla sektora niefinansowego (kapitał)	115 170 842,50	124 674 220,44
3. Dla sektora budżetowego (kapitał)	17 090 971,00	12 476 100,00
B. Rezerwy	716 586,12	716604,41
Rezerwa na kredyty sektora finansowego	-	-
Rezerwa na kredyty sektora niefinansowego	716 586,12	716 604,41
Rezerwa na kredyty sektora budżetowego	-	-
C .Kredyty i pożyczki netto [A – B]	253 242 434,20	276 992 801,5
D. Odsetki	674 875,93	1 007 788,86
a. od sektora finansowego	342 011,07	645 252,55
b. od sektora niefinansowego	319 106,35	352 390,75
c. od sektora budżetowego	13 758,51	10 145,56
E. Kredyty i pożyczki netto (C+D)	253 542 909,64	278 000 590,37
F. Prowizje rozliczane w czasie	1 374 400,49	1 548 670,45
IV. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	-	-
1. dłużne papiery wartościowe	-	1 519 753,43
2. inne (brutto)	-	-
V. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 716 950,00	2 216 950,00

Udzielone gwarancje i poręczenia, w tym wekslowe oraz inne udzielone zobowiązania o charakterze gwarancyjnym wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	Stan w zł	
	31.12.2018 r.	31.12.2019 r.
Gwarancje i poręczenia w tym:	0,00	0,00
- z tytułu indosu weksli	0,00	0,00
Inne zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	0,00	0,00
Ogółem	0,00	0,00

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie:

1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

Rodzaj zabezpieczenia	*Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych tys. zł*
Nie dotyczy	Nie dotyczy

2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia:

Rodzaj zabezpieczenia	*Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje technikę redukcji ryzyka kredytowego tys. zł*
Nie dotyczy	Nie dotyczy

Jeżeli ekspozycja objęta jest ograniczeniem ryzyka kredytowego to Bank może uwzględniać ograniczenie ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.
Stosowanie przez Bank ochrony kredytowej nie zwalnia Banku z monitorowania i klasyfikacji ryzyka kredytowego związanego z daną ekspozycją, a wynikającego z ryzyka niewypłacalności kredytobiorcy.
Bank stosuje rzeczywistą i nierzeczywistą ochronę kredytową, według metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń.
Ochrona kredytowa rzeczywista oznacza, że w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, niewypłacalności, upadłości lub innego dotyczącego kontrahenta zdarzenia kredytowego określonego w transakcji, Bank może upłynnić, dokonać transferu, przejąć lub zatrzymać zabezpieczenie.
W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej strona trzecia umowy zobowiązuje się do zapłacenia określonej kwoty, w przypadku powstania niewypłacalności dłużnika.
Metoda uproszczona ujmowania zabezpieczeń oznacza, że rezydualny termin rozliczenia ochrony kredytowej nie może być krótszy od rezydualnego terminu zapadalności ekspozycji.

Bank ustanawia mechanizmy ochrony kredytowej, które są prawnie skuteczne.
Bank podejmuje wszystkie stosowne kroki w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów ochrony kredytowej oraz eliminowania ryzyka związanego z tymi mechanizmami.
Poza szczegółowymi warunkami, które musi spełniać zabezpieczenie, aby móc pozostać uznanym rodzajem zabezpieczenia, wszystkie zabezpieczenia rzeczywiste, stanowiące podstawę do stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego, muszą spełniać następujące warunki:

1) występować w wykazie uznanych aktywów zawartym w art. 197-200 CRR;
2) zabezpieczenie jest płynne, co należy rozumieć jako sytuację, gdy w przypadku sprzedaży można uzyskać cenę netto nieodbiegającą od cen rynkowych;
3) wartość zabezpieczenia jest stabilna;
4) Bank posiada prawo do szybkiego upłynnienia lub zatrzymania tego zabezpieczenia w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika, jego niewypłacalności lub upadłości.

Poza szczegółowymi warunkami, które musi spełniać zabezpieczenie, aby móc pozostać uznanym rodzajem zabezpieczenia, wszystkie zabezpieczenia nierzeczywiste, stanowiące podstawę do stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego, muszą spełniać następujące warunki:

1) dostawca zabezpieczenia jest uwzględniany w wykazie uznanych dostawców zawartym w art. 201 CRR;
2) umowa zabezpieczenia występuje w wykazie umów zawartym w art. 203 CRR;

3) umowa ubezpieczenia jest prawnie skuteczna i egzekwowalna w stopniu zapewniającym odpowiednią pewność co do wysokości zabezpieczenia.

Za uznane zabezpieczenia rzeczywiste Bank przyjmuje:

1) środki pieniężne zdeponowane w Banku - (formą zabezpieczenia powinna być kaucja pieniężna);
2) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP - (formą zabezpieczenia powinno być ich przewłaszczenie);
3) środki pieniężne zdeponowane w innym banku - (formą zabezpieczenia powinno być ich przewłaszczenie).

Za uznanych dostawców oraz umowę ochrony kredytowej nierzeczywistej Bank przyjmuje:

1) gwarancję Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
2) gwarancję jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne;
3) gwarancję innego banku;
4) regwarancję Skarbu Państwa wynikającą z udzielenia Bankowi gwarancji przez Bank Gospodarstwa Krajowego na realizację programów rządowych,
5) gwarancję podmiotu posiadającego ocenę kredytową wydaną przez ECAI.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI tylko na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (ECAI):

1) Fitch Ratings;
2) Moody's Investors Service;
3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem, że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	***Ocena wiarygodności kredytowej***		
	Fitch Ratings	***Moody's Investors Service***	***Standard and Poor's Ratings Services***
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

W 2019 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych.

VIII. Ryzyko rynkowe

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 0 zł.
Na dzień 31.12.2019 roku aktywa walutowe wynosiły 962 tys. zł, natomiast pasywa walutowe 951 tys. zł. Całkowita pozycja walutowa na koniec 2019 roku wynosiła 0,07% funduszy własnych.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.
Wskaźnik stanowi, średnią za okres trzech lat, wyników obliczonych jako sumę poniższych pozycji rachunku zysków i strat Banku, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości. Każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym, z zastrzeżeniem, że jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank może wykorzystać dane szacunkowe, po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyliczeń wskaźnika:

- przychody z tytułu odsetek,
- koszty z tytułu odsetek,
- przychody z tytułu prowizji,
- koszty z tytułu prowizji,
- przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu,
- wynik operacji finansowych,
- wynik z pozycji wymiany,
- pozostałe przychody operacyjne.

Wynik uwzględnia koszty z tytułu opłat za usługi określone w art. 6 a ustawy Prawo bankowe dostarczone przez podmiot, który jest w stosunku do Banku: podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotem podlegającym nadzorowi właściwych władz lub nadzorowi równoważnemu na podstawie odrębnych przepisów,
Wynik nie uwzględnia:

- salda utworzonych i rozwiązanych rezerw celowych;
- kosztów operacyjnych, w tym: kosztów z tytułu opłat za usługi na rzecz Banku;
- zrealizowanych zysków i strat ze sprzedaży pozycji z portfela bankowego;
- przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie;
- przychodów z tytułu odszkodowań uzyskanych z tytułu ubezpieczenia,
- przychodów z tytułu dywidend otrzymanych od podmiotu, który jest w stosunku do Banku: podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku, jeśli umożliwi to uniknięcie podwójnego naliczania przychodów wewnątrzgrupowych.

Średnią oblicza się (wyniku z którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej; wskaźnik oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami wyników) na koniec roku obrotowego na podstawie wyników z ostatnich trzech, dwunastomiesięcznych okresów.
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika stanowi 15% wskaźnika, oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=0}^{2} \max(w_i; 0)}{n} \times 15\%$$

gdzie:

w_i. – roczny wynik w i-tym roku.

n – liczba lat, w których $w_i > 0$,

Przy obliczaniu wymogu uwzględnia się rok obrotowy, na który dokonuje się obliczenia (i = 0) oraz dwa kolejne lata go poprzedzające (i = 1, 2).
Obliczony na tej podstawie wymóg kapitałowy na 2019 rok wyniósł 1 304 785,29 zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2019 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

Rodzaje zdarzeń operacyjnych	Kategorie zdarzeń operacyjnych	Razem	
		Ilość (szt.)	Koszt (zł)
1. Oszustwo wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	**0**	**0,00**
	2. Kradzież i oszustwo	**0**	**0,00**
	3. Błędy wewnętrzne	**0**	**0,00**
2. Oszustwo zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	**5**	**1 258,60**
	2. Bezpieczeństwo systemów	**0**	**0,00**
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	1. Stosunki pracownicze	**36**	**77 023,52**
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	**0**	**0,00**
	3. Podziały i dyskryminacja	**0**	**0,00**
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	**0**	**0,00**
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub Rynkowe	**0**	**0,00**
	3. Wady produktów	**0**	**0,00**
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	**2**	**1 028,04**
	5. Usługi doradcze	**0**	**0,00**
5. Uszkodzenia aktywów	Klęski żywiołowe i inne zdarzenia.	**10**	**4 182,18**
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	Systemy	**189**	**18 032,84**
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa Transakcji	**602**	**4 463,93**
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	**1**	**0,00**
	3. Dokumentacja dotycząca klienta	**49**	**0,00**
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	**0**	**0,00**
	5.Kontrahenci niebędący klientami banku	**294**	**0,00**
	6. Sprzedawcy i dostawcy	**0**	**0,00**
Razem		**1 194**	**105 989,11**

W powyższej tabeli wskazane zostały rzeczywiste i potencjalne straty zarejestrowane w okresie 2019 roku. Jak z powyższego wynika istotną pozycję stanowi Rodzaj/Kategoria: „Praktyka kadrowa i

bezpieczeństwo pracy/stosunki pracownicze", która jest wynikiem zwolnień chorobowych pracowników, jednakże straty te stanowią koszt potencjalny. Suma strat w 2019 roku stanowiła 8,12% wskaźnika podstawowego. Dokonując porównania w stosunku do 2018 roku, gdzie suma strat do wskaźnika podstawowego wynosiła 7,64%, uznać należy, że profil ryzyka operacyjnego w PBS w Gostyniu uległ nieznacznego podwyższeniu jednak jest na akceptowalnym poziomie ocenionym jako umiarkowany.

Działania mitygujące

Odnotowane straty w 2019 roku mieszczą się w granicach przyjętego poziomu apetytu na ryzyko, który został wykorzystany w 11,60%. Odnotowane zdarzenia i poniesione straty nie spowodowały znaczącego wzrostu ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne w efekcie czego nie zachodziła konieczność tworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych. Odnotowane zdarzenia nie spowodowały sytuacji, która mogłaby niekorzystanie wpłynąć na działalności Banku stanowiąc zagrożenie dla ciągłości działania czy też poniesienia znaczącej straty. Bank w toku prowadzonego nadzoru i monitoringu ryzyka operacyjnego na bieżąco podejmuje działania w celu ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne starając się redukować jego poziom i ryzyko wystąpienia strat.

X. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

ANALIZA LUKI na 31.12.2019 roku		**Okres przeszacowania**							
Rodzaj aktywów/pasywów	**Ogółem**	**1 dzień**	**2 – 30 dni**	**1 - 3 m-ce**	**3 – 6 m-cy**	**6 - 12 m-cy**	**12 m-c – 3 lata**	**3 – 5 lat**	**pow. 5 lat**
AKTYWA									
Stała stopa procentowa	**138 475**	**709**	**49 361**	**3 163**	**26 976**	**54 577**	**190**	**-**	**5 000**
Lokaty bankowe + BFG	137 609	709	48 300	3 000	26 300	54 300	-	-	-
Papiery wartościowe	1 500	-	1 000	-	500	-	-	-	-
Kredyty	814	-	61	163	176	277	190	-	-
Zmienna stopa procentowa	**160 409**	**127 530**	**19 476**	**11 903**	-	-	-	-	-
Rezerwa obowiązkowa	7 755	-	-	7 755	-	-	-	-	-
BFG	1 207	-	1 208	-	-	-	-	-	-
Kredyt wg Redyskonta	18 268	-	18 268	-	-	-	-	-	-
Kredyt wg WIBOR		115 144	-	4 148	-	-	-	-	-
Minimum Depozytowe	12 386	12 386	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe kredyty wg stopy Banku	-	-	-	4 148	-	-	-	-	-
Zapadalność aktywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej	**298 884**	**128 239**	**68 837**	**15 066**	**26 976**	**54 577**	**190**	**-**	**5 000**
PASYWA									
Stała stopa procentowa	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Depozyty o stałym oprocentowaniu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmienna stopa procentowa	**275 327**	**103 971**	**77 251**	**93 572**	**-**	**532**	**-**	**-**	**-**

Depozyty o zmiennym oprocentowaniu wg Redyskonta	77 251	-	77 251	-	-	-	-	-	-
Depozyty o zmiennym oprocentowaniu wg WIBID	104 503	103 971	-	-	-	532	-	-	-
Depozyty o zmiennym oprocentowaniu wg stopy Banku	93 572	-	-	93 572	-	-	-	-	-
Wymagalność pasywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej	**275 327**	**103 971**	**77 251**	**93 572**	**-**	**532**	**-**	**-**	**-**
LUKA		**24 268**	**-8 414**	**-78 506**	**26 976**	**54 045**	**190**	**-**	**5 000**
LUKA SKUMULOWANA		**24 268**	**15 854**	**-62 652**	**-35 676**	**18 369**	**18 559**	**18 559**	**23 559**

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2019 roku prezentuje się następująco:

okres	do 1 dnia	1 – 30 dni	1 – 3 m-cy	3 – 6 m-cy	6 – 12 m-cy	pow. 12 m-cy
wielkość luki (tys. zł)	24 268	-8 414	-78 506	26 976	54 045	5 190
% sumy bilansowej	7,78%	-2,70%	-25,17%	8,65%	17,33%	1,66%

Według stanu na 31.12.2019 roku w Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 23 557 tys. zł, co stanowi 7,55% sumy bilansowej.
Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniżyłby wynik odsetkowy Banku o 2 829 tys. zł, co stanowi 12,45% funduszy własnych.
Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych w przypadku ryzyka bazowego obniżyłby wynik odsetkowy o 665 tys. zł, co stanowi 2,93% funduszy własnych.
Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych dla ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie obniżyłby wynik odsetkowy Banku o 1 704 tys. zł, co stanowi 7,50% funduszy własnych.

Bank dokonuje badania wpływu zmian stóp procentowych o 200 p. b. na wartość ekonomiczną Banku na bazie zdyskontowanej luki przeszacowania. Na dzień 31.12.2019 roku maksymalna dopuszczalna zmiana wartości ekonomicznej Banku wyniosła -1 475,30 tys. zł, czyli 6,49% funduszy własnych.
Udział aktywów wrażliwych w sumie bilansowej wynosi na koniec 2019 roku 95,83%, natomiast udział pasywów wrażliwych w sumie bilansowej stanowi 88,27%.
Aktywa o stałej stopie procentowej w aktywach wrażliwych wynoszą 46,33%.
Bank nie posiada pasywów o stałej stopie procentowej.
Najistotniejszą pozycją aktywów wrażliwych są aktywa oparte o WIBOR 3M są to przede wszystkim kredyty udzielane klientom, które stanowią 34,20%. Najistotniejsza pozycja pasywów wrażliwych oparta jest o stopy własne Banku mniejsze od 2% co stanowi 29,89%.

Marża odsetkowa na koniec 2019 roku wynosiła 2,25% i wzrosła w stosunku do końca 2018 roku o 0,02 p.p. Wskaźnik zyskowności aktywów oprocentowanych wynosi 2,78% i pozostał bez zmian w stosunku do przedniego roku. Wskaźnik obsługi pasywów wynosi 0,58% i zanotował spadek o 0,01 p.p. w stosunku do roku ubiegłego.

XI. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Funkcjonująca w Banku „Polityka wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu" zapewnia realizację zapisów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Ze względu na potrzebę zapewnienia właściwego funkcjonowania w Banku Polityki wynagrodzeń, w tym wyeliminowania negatywnego wpływu Polityki wynagrodzeń na zarządzanie ryzykiem ustalono przejrzysty i efektywny system przyznawania i wypłacania stałych i zmiennych składników wynagrodzenia oraz odpowiednie proporcje tych składników wobec osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
Bank realizuje następujące zasady:

1) w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników (w odniesieniu do zmiennych składników wynagrodzeń), podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena dokonywana według kryteriów określonych w Polityce wynagrodzeń,
2) ocena wyników odbywa się za trzy lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością gospodarczą,
3) kierownicy komórki ds. zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie na podstawie przepisów rozporządzenia oraz za sprawy kadrowe (w przypadku stanowisk jednoosobowych – przez kierowników należy rozumieć pracowników zatrudnionych na odpowiednich samodzielnych stanowiskach) są wynagradzani w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń za osiągnięcie celów wynikających z pełnionej przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie jest uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku,
4) całkowite wynagrodzenie jest podzielone na składniki stałe i zmienne, przy czym stałe wynagrodzenie stanowi na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, że możliwe jest na zasadach określonych w Polityce wynagrodzeń prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym ich obniżanie lub nie przyznawania ich w ogóle,
5) łączne wynagrodzenie zmienne nie ogranicza zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych,
6) łączna kwota zmiennego składnika wynagrodzeń dla osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku za dany rok kalendarzowy nie może przekroczyć wraz z narzutami 5 % zysku brutto Banku ustalonego na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego dokonanie oceny, po zweryfikowaniu przez biegłego rewidenta wyniku finansowego.

Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej osoby mającej istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
Bank identyfikuje pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014.
Bank prowadzi wykaz pracowników, których kompetencje, zadania i zakres odpowiedzialności mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
Osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku bez konieczności dokonywania oceny tego wpływu są:

- członkowie Rady Nadzorczej,
- członkowie Zarządu.

Wobec członków Rady Nadzorczej nie stosuje się podziału wynagrodzenia na stałe i zmienne składniki – członkom Rady przysługuje wyłącznie wynagrodzenie za wykonywanie czynności Członka Rady Nadzorczej w wysokości wskazanej w uchwale Zebrania Przedstawicieli Banku.

Za kryterium wyodrębnienia innych osób przyjmuje się istotny wpływ na profil ryzyka rozumiany jako rzeczywisty udział danego pracownika w procesie zarządzania Bankiem w obszarze:

1) podejmowania indywidualnych decyzji kredytowych;
2) podejmowania indywidualnych decyzji o przyjęciu środków finansowych (depozytów);
3) zarządzania płynnością Banku poprzez podejmowania decyzji o lokowaniu wolnych środków, z wyłączeniem sytuacji, gdy każdorazowa decyzja wymaga akceptacji Członka Zarządu nadzorującego pion finansowy lub innego Członka Zarządu;
4) identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka oraz szacowania kapitału wewnętrznego,
5) identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka braku zgodności,
6) wykonywania zadań z zakresu wewnętrznej kontroli funkcjonalnej, pod warunkiem, że czynności te wykonuje osoba wyodrębniona w strukturze organizacyjnej,
7) kierowania komórkami odpowiedzialnymi za kwestie księgowe, kadrowe i informatyczne, pod warunkiem podejmowania samodzielnie istotnych decyzji z tych obszarów,
8) analiz ekonomicznych, chyba że są one weryfikowane przez inne komórki merytoryczne lub komitet kredytowy, a decyzje kredytowe podejmuje Zarząd kolegialnie.

Z uwzględnieniem obszarów, o których mowa powyżej do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku zalicza się:

- kierownika Komórki ds. zgodności,
- kierownika Zespołu ds. Ryzyk i Analiz.

Zarząd dokonuje okresowo przeglądu stanowisk pracy w Banku pod kątem istotnego wpływu na profil ryzyka Banku i w razie potrzeby uzupełnia wykaz.

Kryteria oceny członków Zarządu

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza.

Podstawę przyznania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia członkom Zarządu stanowi ocena wyników finansowych Banku i efektów pracy za okres trzech lat obejmujący rok miniony oraz dwa lata poprzedzające ten rok, przy czym dodatkowo dla Prezesa Zarządu - ocena realizacji zadań, a dla pozostałych Członków Zarządu – ocena realizacji zadań i wyniki finansowe nadzorowanych przez danego Członka Zarządu jednostek/komórek organizacyjnych.

Zmienne składniki wynagrodzenia uzależnione są od uzyskiwanych wyników, a podstawą określenia ich łącznej wysokości jest ocena:

- indywidualnych efektów pracy Członka Zarządu,
- wyników finansowych Banku jako całości.

Przy ocenie uwzględnia się następujące kryteria:

1) ocenę pracy jednostek i komórek organizacyjnych Banku objętych nadzorem danego Członka Zarządu,
2) celowość ponoszonych kosztów związanych z funkcjonowaniem Banku w obszarach nadzorowanych przez danego Członka Zarządu,
3) skuteczność kontroli funkcjonalnej w nadzorowanych przez Członka Zarządu jednostkach lub komórkach organizacyjnych Banku,
4) jakość świadczonej pracy, z uwzględnieniem skarg składanych na danego Członka Zarządu lub Zarząd w przypadku decyzji kolegialnych,
5) zdarzenia wynikające ze sprawowanych funkcji zarządczych danego Członka Zarządu mające wpływ na kondycję finansową lub reputację Banku,
6) jakość zarządzania organizacją i zasobami ludzkimi w Banku w obszarach nadzorowanych przez danego Członka Zarządu,
7) wyniki kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Banku w obszarze nadzorowanym przez danego Członka Zarządu,
8) oceny nadzorcze BION w obszarach objętych nadzorem danego Członka Zarządu,
9) pozytywną ocenę kwalifikacji Członka Zarządu,

10) udzielenie przez Zebranie Przedstawicieli absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy,
11) wskaźnik wypłacalności,
12) wynik z tytułu odsetek i wynik z tytułu prowizji,
13) wypracowany zysk netto Banku,
14) sumę bilansową Banku.

Oceny dokonuje się pod kątem stopnia wykonania planu finansowego w zakresie wymienionych kryteriów finansowych w poszczególnych latach podlegających ocenie na koniec każdego roku, przy czym za okres dwóch lat powtarzających się Rada Nadzorcza nie dokonuje ponownej oceny, lecz przyjmuje jej wcześniejsze wyniki.

Członek Zarządu ma prawo do premii, jeżeli średnia wartość wykonania planu finansowego w okresie podlegającym ocenie wyniosła w zakresie:

1) współczynnika wypłacalności co najmniej 95%, jednakże przy zachowaniu poziomu współczynnika wymaganego przepisami Prawa bankowego,
2) wyniku z tytułu odsetek i wynik z tytułu prowizji co najmniej 90%,
3) zysku netto co najmniej 90%,
4) sumy bilansowej co najmniej 90% oraz gdy:
5) średnia osiągniętych wskaźników jakości rozumianych jako stosunek kredytów zagrożonych do ogółu kredytów w portfelu kredytowym nie przekroczyła w okresie oceny 5 %.

W przypadku osiągnięcia wartości procentowych na poziomie niższym niż określone powyżej, przy zachowaniu stosunku kredytów zagrożonych do ogółu kredytów w portfelu kredytowym na poziomie nieprzekraczającym 4 % Rada Nadzorcza może przyznać premię roczną, jeżeli na sytuację finansową Banku w okresie oceny miały wpływ czynniki niezależne od działań Zarządu, a w szczególności istotna zmiana warunków makroekonomicznych, wprowadzenie obciążeń finansowych dla Banku przez ustawodawcę lub obciążenia wynikające z członkostwa w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB.

Kryteria oceny pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Podstawę przyznania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia pracownikom mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku, stanowi ocena efektów pracy za okres trzech lat, wliczając w niego rok miniony oraz dwa lata poprzedzające ten rok.

Zmienne składniki wynagrodzenia uzależnione są od uzyskiwanych celów związanych z pełnioną funkcją, a podstawą określenia ich łącznej wysokości jest ocena indywidualnych efektów pracy obejmująca w przypadku:

1) kierownika Komórki ds. zgodności - procesy organizacyjne i kadrowe w Banku oraz procesy związane z monitorowaniem, kontrolą, oceną i raportowaniem ryzyka braku zgodności; - procesy związane z badaniem kontrolnym, dokumentowaniem czynności kontrolnych i raportowaniem wyników kontroli.
2) kierownika Zespołu ds. Ryzyk i Analiz - procesy związane z monitorowaniem, pomiarem, kontrolą i raportowaniem ryzyka, z wyłączeniem ryzyka braku zgodności oraz szacowaniem kapitału wewnętrznego i obowiązkami sprawozdawczymi,

Ocena dokonywana jest przez Zarząd i wyrażana w protokole z posiedzenia tego organu do dnia 30 czerwca każdego roku kalendarzowego. Zmienne składniki wynagrodzeń pracowników są opiniowane i monitorowane przez Radę Nadzorczą.

Przy ocenie uwzględnia się następujące kryteria:

1) w stosunku do kierownika Komórki ds. zgodności – efektywność nadzoru oraz jakość i terminowość realizacji powierzonych zadań oraz jakość, terminowość i rzetelność wykonywanych zadań kontrolnych.
2) w stosunku do kierownika Zespołu ds. ryzyk i analiz – efektywność nadzoru oraz jakość i terminowość realizacji powierzonych zadań.

Pracownik mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku ma prawo do premii rocznej, jeżeli w zakresie objętym:

1) funkcją kierownika komórki ds. zgodności pozytywnie oceniono efekty jego pracy pod kątem sumienności, efektywności i terminowości, a także gdy podmiot kontroli zewnętrznej, w tym

audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub KNF nie wykazał rażących uchybień w obszarze powierzonych zadań, a ocena nadzorcza BION w zakresie dotyczącym stanowiska ds. zgodności z obszaru zarządzania tym ryzykiem oraz z obszaru kontroli wewnętrznej nie jest niższa niż 3,00,

2) funkcją Kierownika ds. Ryzyk i Analiz pozytywnie oceniono efekty jego pracy pod kątem sumienności, efektywności i terminowości, a także gdy podmiot kontroli zewnętrznej, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub KNF nie wykazał rażących uchybień w obszarze powierzonych zadań, a ocena nadzorcza BION z obszaru zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i adekwatnością kapitałową nie jest niższa niż 3,00.

Wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze za 2019 rok.

Wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze (kwota brutto)	***Wynagrodzenia stałe***	***Wynagrodzenia zmienne***
	605 812,75 zł	43 934,53 zł
Razem	649 747,28 zł	

Formą wynagrodzenia zmiennego jest premia roczna. W 2019 roku nie wystąpiły przypadki wynagrodzeń z odroczoną wypłatą. Nie wystąpiły również płatności związane z podjęciem zatrudnienia bądź zakończeniem stosunku pracy.

XII.Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
  - Główny Księgowy odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową,
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Zespół ds. Ryzyk i Analiz odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

W Banku został również powołany Komitet Zarządzania Ryzykami, który pełni rolę doradczą w procesie zarządzania ryzykiem płynności, w tym:

1) opiniuje poziom limitów,
2) identyfikuje i zgłasza potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
3) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
4) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 75% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.
Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.
Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.
Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,

3) zabezpieczanie płynności śródziennej dla Banków Spółdzielczych,
4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
11) przeprowadzanie „zagregowanych" testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:
1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.
Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

Lp.	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki
1	Norma długoterminowa ponad minimum	1,23%	-	-
2	LCR ponad minimum	90%	-	-

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

Nazwa	*Wielkość*	*Obowiązujący poziom*
Nadzorcza miara płynności długoterminowej	2,23	1,5
Wskaźnik LCR	190%	100%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

Lp.	*Przedział płynności*	*Luka bilansowa prosta (z pozabilansem)*	*Luka bilansowa skumulowana (z pozabilansem)*
1	do 7 dni	-3 475 tys. zł	-3 475 tys. zł
2	Powyżej 7 dni do 1 miesiąca	34 856 tys. zł	31 382 tys. zł
3	Powyżej 1 do 3 miesięcy	8 824 tys. zł	40 206 tys. zł

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przypływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwanie w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;

7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia".

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.
Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.
W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:
1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
   a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
   b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
   c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
   d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:
1) brak obciążeń,
2) wysoka jakość kredytowa,
3) łatwa zbywalność,
4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Ujawnienia dotyczące aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń.

Formularz A - Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	***Wartość godziwa aktywów obciążonych***	***Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń***	***Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń***
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	**3 000 000**		**308 918 952**	
030	Instrumenty kapitałowe	-	-	2 216 950	-
040	Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-
120	Inne aktywa – Lokata stanowiąca zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym	3 000 000		306 702 002	

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane			
		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	***Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia***
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank	-	-
150	Instrumenty kapitałowe	-	-
160	Dłużne papiery wartościowe	-	-
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	-	-
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	-	-

Formularz C - Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania			
		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	***Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS***
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	3 000 000 – Kredyt w rachunku bieżącym	3 000 000 – Lokata stanowiąca zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym

Formularz D - Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne

XIII. Dźwignia finansowa

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.
Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:

- w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialne i prawne w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier I, udziały kapitałowe w części pomniejszającej kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier I,
- wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

Bank ustala limit wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie minimum 5%.
Wskaźnik dźwigni finansowej obliczany jest przez Głównego Księgowego a monitorowany przez Zespół ds. Ryzyk i Analiz w okresach kwartalnych; stanowi element informacji zarządczej na posiedzenie Komitetu Zarządzania Ryzykami oraz dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	**311 918 952**
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	-
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	-
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	-
5	Korekta z tytułu transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	-
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	4 276 397
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	-
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	-
7	Inne korekty	
8	**Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni**	**316 195 349**

Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	311 120 145
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	10 217
3	**Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)**	**311 130 362**
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	-
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	-
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	-
6	Ubruttowienie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych jeżeli odliczono je od kwoty aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	-
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	-
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	-
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	-
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	-
11	**Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4-10)**	-
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania) po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	-
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	-
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	-
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429 ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	-
15	Ekspozycja z tytułu transakcji zawieranych przez pośrednika	-
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	-
16	**Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12-15a)**	-

Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	8 875 713
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	4 599 316
19	**Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)**	**4 276 397**
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie z ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	-
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	-
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	**Kapitał Tier I**	**22 717 625**
21	**Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b**	**315 406 759**
Wskaźnik dźwigni		
22	**Wskaźnik dźwigni**	**7,20**
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	-
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	-

Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłącznych) w tym:	311 130 362
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	-
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	311 130 362
EU-4	Obligacje zabezpieczone	-
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	1 775 854
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	12 482 290
EU-7	Instytucje	158 771 311
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	98 052 726
EU-9	Ekspozycje detaliczne	29 090 391
EU-10	Przedsiębiorstwa	9 155 326
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 253 277
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	12 765 218

XIV. Kontrola wewnętrzna

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru oraz profilu ryzyka i skali działalności Banku.
Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.
Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.
Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1) skuteczności i efektywności działania Banku,
2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W 2018 roku, w PBS w Gostyniu, wdrożono program informatyczny INTACO przeznaczony do realizacji procesu kontroli wewnętrznej oraz zmodyfikowano przepisy wewnętrzne dotyczące systemu kontroli wewnętrznej w zawiązku z wdrożeniem aplikacji INTACO, wprowadzając „Zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej w PBS w Gostyniu".
Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli wewnętrznej jest „Matryca funkcji kontroli".
Matryca zawiera:

1) listę procesów istotnych wybranych w oparciu o adekwatne kryteria zatwierdzone przez Zarząd,
2) cele kontroli przypisane poszczególnym procesom istotnym w podziale na cele ogólne i szczegółowe,
3) kluczowe mechanizmy kontrolne wraz ze wskazaniem regulacji wewnętrznych, w których określono zasady ich funkcjonowania,
4) sposoby niezależnego monitorowania mechanizmów kontrolnych.

Matryca funkcji kontroli, podlega zatwierdzeniu przez Zarząd i Radę Nadzorczą po rekomendacji Komitetu Audytu w ramach zatwierdzania całego Systemu kontroli wewnętrznej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Gostyniu.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).
Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank, w tym projektowanie mechanizmów kontrolnych pierwszej linii, zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania jednostek, komórek, pracowników pierwszej linii z regulacjami wewnętrznymi Banku, oraz za weryfikację bieżącą i testowanie przestrzegania przyjętych mechanizmów kontrolnych, raportowanie nieprawidłowości znaczących i krytycznych do odpowiednich komórek drugiej linii oraz Zarządu.
Na druga linię obrony składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. W ramach pracowników drugiej linii obrony wyróżnia się: Kierownika Zespołu ds. Ryzyk i Analiz, Kierownika Zespołu Analiz Kredytowych, Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej, Głównego Księgowego, Administratora Bezpieczeństwa Informacji, Stanowisko ds. Ochrony Osób i Mienia, Koordynatora PPPiFT.
Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za:

1) monitorowanie w postaci weryfikacji bieżącej mechanizmów kontrolnych, np. wiążącego opiniowania nowych procedur, w tym limitów, wskaźników efektywności, itp., a także weryfikacji bieżącej przestrzegania przyjętych mechanizmów kontrolnych,

2) przeprowadzanie pionowych testów przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
4) matrycę funkcji kontroli,
5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości dla Zarządu.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemem kontroli wewnętrznej.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada komórka kontroli wewnętrznej/ds. testowania pionowego oraz komórka do spraw zgodności. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

1) celów systemu kontroli wewnętrznej,
2) złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
3) liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
4) ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
5) zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
6) zasady proporcjonalności.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągania określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zarząd oraz Rada Nadzorcza, po rekomendacji Komitetu Audytu, otrzymują w okresach kwartalnych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągania każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
2) skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
3) zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
4) zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

OŚWIADCZENIE

Zarząd PBS w Gostyniu oświadcza, że ustalenie opisane w niniejszej Informacji dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykami są adekwatne do stanu faktycznego i odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

PREZES ZARZĄDU
POWIATOWEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
W GOSTYNIU
Marek Banaszak

Marek Banaszak – Prezes Zarządu ……

Wiceprezes Zarządu
Powiatowego Banku Spółdzielczego
w Gostyniu
Bogumiła Szydłowska

Bogumiła Agata Szydłowska – Wiceprezes Zarządu ……

WICEPREZES ZARZĄDU
Powiatowego Banku Spółdzielczego
w Gostyniu
Jarosław Celka

Jarosław Celka – Wiceprezes Zarządu ……

UCHWAŁA Nr 162/VII/2020
Zarządu Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu
z dnia 8 lipca 2020 r.

w sprawie: **weryfikacji oraz zatwierdzenia Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu wg stanu na dzień 31.12.2019 roku**

Na podstawie § 28 i 33 Statutu Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu uchwala co następuje:

§ 1

Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu weryfikuje oraz akceptuje do publikacji ***Informację z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu wg stanu na dzień 31.12.2019 roku,*** stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 3

Za przyjęciem powyższej uchwały oddano ...3... głosów za, ... głosów przeciw, ... wstrzymało się.

Gostyń dnia 8 lipca 2020 r.

Zarząd

Powiatowy Bank Spółdzielczy
w Gostyniu

Otrzymują:
PBS Gostyń,
ZRiA,
Stanowisko ds. zgodności i kw.

UCHWAŁA Nr 31/VII/2020
Rady Nadzorczej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu
z dnia 9 lipca 2020 r.

w sprawie: ***weryfikacji oraz zatwierdzenia Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu wg stanu na dzień 31.12.2019 roku***

Na podstawie § 23 Statutu Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu Rada Nadzorcza Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu uchwala co następuje:

§ 1

Rada Nadzorcza Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu weryfikuje oraz akceptuje do publikacji ***Informację z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu wg stanu na dzień 31.12.2019 roku,*** stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 3

Za przyjęciem powyższej uchwały oddano ..9... głosów za, ... głosów przeciw, ... wstrzymało się.

Gostyń dnia 9 lipca 2020 r.

Rada Nadzorcza PBS w Gostyniu

Otrzymują:
PBS Gostyń,
ZRiA,
Stanowisko ds. zgodności i kw.

RADA NADZORCZA
Powiatowego Banku Spółdzielczego
w GOSTYNIU